

HRVATSKI VOJNIK

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

ISSN 1330 - 500X
PRINTED IN CROATIA
0 4 9 1 0

9 17713305000003

SATNIJA SPECIJALNE VOJNE POLICIJE

SELEKCIJSKA OBUKA ZA PRIJAM NOVIH PRIPADNIKA

RAZGOVOR

ARGENTINSKA RATNA MORNARICA

brigadni general
Ivan JurićStroga
selekcija i
visokozahtjevna
obukaVOjni poligon Gašinci
SPECIJALISTIČKA VOJNA
OBUKA PJEŠAŠTVA

HRVATSKI VOJNIK

DODACI PREHRANI

NOVOSTI IZ SVIJETA

Priredio Domagoj VLAHOVIĆ

SARAJEVO

VOJNO SP U SKIJANJU

U glavnom je gradu Bosne i Hercegovine 6. prosinca održana konferencija za medije koja je najavila održavanje 51. svjetskog vojnog prvenstva u skijanju. Na natjecanjima što će ih organizirati ministarstvo obrane i oružane snage, te svjetska vojnosportska organizacija (CISM) očekuje se više od 350 natjecatelja iz 25 država. Vojni sportaši će se od 21. do 26. veljače nadmetati na Bjelašnici, Igmanu i Jahorini. Kako su na konferenciji istaknuli ministar obrane Selmo Cikotić i suradnici, riječ je o najvećem sportskom natjecanju na olimpijskim planinama nakon 1984. i Zimskih olimpijskih igara. Zanimljivo je što su svjetska vojna prvenstva u skijanju uvrštena u kalendar svjetskih civilnih federacija, te se neke discipline bodoju i za Svjetski kup.

ARLINGTON

PROROK PATTON

Američka je kopnena vojska 6. prosinca na svojoj web-stranici objavila malo poznat podatak da je legendarni general George Patton još 1937. predvidio napad Japanaca na Pearl Harbor. U izvještu što ga je sastavio kao obavještajni časnik, zaključio je da Japan ima namjeru i mogućnosti iznenadno napasti Havaje i to obrazložio u šest točaka. Neke od njih navode iznenadjenje kao najučinkovitiju takтику, geografski položaj otočja, činjenicu da (tada) moderni Japan nikada nije objavio rat, nužnost uništenja zračnih i

pomorskih baza, te vitalnu japansku potrebu da rat bude kratak. Vjerojatno obrazlažući objavu teksta, autori su citirali čestu Pattonovu izreku: "Da biste bili uspješan vojnik, morate poznavati povijest."

KABUL

IGRAČKA ZA VELIKE DEČKE

Vojnici britanske 2. kraljevske tenkovske regimente u Afganistanu su iznijeli prve dojmove o borbenom oklopnom vozilu Warthog. Usapoređujući ih sa starim Vikingom, smatraju da Warthog daje bolju zaštitu i moćniji je od prethodnika, ali je zadržao njegovu poznatu pokretljivost. "Isprobali smo Warthog do krajnjih granica i stvarno sam impresioniran njime", rekao je vojnik Nick Dinsdale, koji je vozi-

lo nazvao *igračkom za velike dečke*. Neki vojnici ističu pokretljivost, jer "Warthog može ići ondje kamo druga vozila ne mogu". Drugi su sretni što mogu birati između raznih tipova naoružanja i prilagodavati ih misiji. Regimentu je nedavno posjetio i britanski premijer David Cameron. Razgledavajući nova vozila, nudio je paket novih mjera za poboljšanje britanske opremljenosti u ISAF-u.

Mod UK

DEN HAAG

FOKKERI ZA PERU

Iz nizozemske su zračne baze Woensdrecht 3. prosinca na daleko putovanje uzletjela dva transportna zrakoplova Fokker-60. Riječ je o letjelicama koje su Nizozemci prodali Peruu. Oni su ih iz operativne uporabe povukli 2006., kad su se modernizirali zrakoplovima

C-130 Hercules. Fokkeri su rabili za prijevoz manjeg broja osoblja i tereta. Dva Fokkera Peruanci su kupili ranije ove godine. Upotrebljavat će ih kao zrakoplove za mornaričke ophodnje.

BRUXELLES

LETOVI BEZ GRANICA

Predstavnici šest europskih država su u Bruxellesu 2. prosinca potpisali sporazum nazvan FABEC, Srednjoeuropski blok za funkcioniranje zračnog prostora. Potpisnice su Belgija, Francuska, Njemačka, Luksemburg, Nizozemska i Švicarska, a cilj im je da sudionici zračnog prometa pojednostavite letove preko graničnih područja. Sporazum je bitan i za vojne komponente pojedinih zemalja. U skladu s člankom 17.1, "države potpisnice će zaključivati, gdje je i kada po-

trebno, pisane sporazume koji će omogućiti vojne vježbowne aktivnosti u navedenom zračnom prostoru bez obzira na postojeće granice". "Trebamo veći zračni prostor za vježbe i obuku nego prije", smatra zapovjednik njemačkog vojnog zrakoplovstva general-pukovnik Aarne Kreuzinger-Janik. Mnogi realni vježbowni scenariji uključuju prekogranične letove, zato će ratna zrakoplovstva u sklopu Sporazuma razraditi niz mogućnosti, dodaje njemački časnik.

14

Godišnja konferencija Dočasničkog zbora

Godišnje konferencije Dočasničkog zbora organiziraju se sa svrhom unapređenja rada dočasničkog potpornog lanca, funkcionalnog osposobljavanja dočasnika, raščlambe stanja Dočasničkog zbora, izrade prijedloga njegove nadogradnje i donošenja smjernica za djelovanjem u sljedećoj godini, a prigoda su i za međusobnu komunikaciju vodećih dočasnika OSRH-a, razmjenu iskustava, mišljenja i sučeljavanje gledišta

4

Stroga selekcija i visokozahtjevna obuka

Osnovni je moto obuke obučavaj se na način na koji ćeš ratovati. I to je ono što mi sustavom naučenih lekcija i brzom promjenom svih programa, ORIS-a za obuku i ocjenjivanje pokušavamo primjenjivati. Obuku nastojimo napraviti iznimno zahtjevnom i izazovnom

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

Završetak specijalističke obuke bio je u znaku taborovanja koje se provodilo na vojnom poligonu "Gašinci". Tijekom taborovanja vojnikinje i vojnici su sva svoja pojedinačna znanja primijenili na razini desetine, što se i ocjenjivalo. Obuku je provodilo desetak instruktora iz prve, druge i treće satnije Obučne bojne Pješačke pukovnije ZOD-a

SPECIJALISTIČKA VOJNA OBUKA PJEŠAŠTVA

12

7	NOVOSTI IZ MORH-a
Konferencija o novom Strateškom konceptu NATO-a u Zagrebu
8	STRATEŠKI KONCEPT NATO-a (II. DIO)
Kolektivna obrana i zajednička sigurnost
10	SATNIJA SPECIJALNE VOJNE POLICIJE
Seleksijska obuka za prijam novih pripadnika
16	NOVOSTI IZ OSRH-a
Šesti kontingent u misiji KFOR
17	NOVOSTI IZ OSRH-a
Američki brod 6. flote u Splitu

18	NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE
22	VOJSKE SVIJETA
Argentinska ratna mornarica
27	ZAŠTITA ZDRAVLJA
Dodaci prehrani

30	SREDNJOVJEKOVNE BITKE
Opsada Orléansa 1428. - 1429. istina i(l) mit? (II. dio)
32	DOMOVINSKI RAT
Saborsko i Plaški u izvorima "Republike Srpske Krajine" (II. dio)
33	POZDRAV DOMOVINI
Priča iz podruma (II. dio)
34	INFORMATOR
Biblioteka, vremeplov, filmoteka, infokutak
35	IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA
Protuzrakoplovni top L 70 Bofors

VOJNA
TEHNIKA

MAGAZIN

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

Osnovni je moto obuke obučavaj se na način na koji ćeš ratovati. I to je ono što mi sustavom naučenih lekcija i brzom promjenom svih programa, ORIS-a za obuku i ocjenjivanje pokušavamo primjenjivati. Obuku nastojimo napraviti iznimno zahtjevnom i izazovnom

**brigadni general Ivan Jurić,
zapovjednik Zapovjedništva za obuku i doktrinu HKoV-a "Fran Krsto Frankopan"**

STROGA SELEKCIJA I VISOKOZAHTJEVNA OBUKA

Cilj nam je tijekom obuke među običnim vojnicima pronaći potencijalne vođe koje poslije sustavom obuke i karijernog vođenja dalje razvijamo. Zato i provodimo strogu selekciju i visokozahtjevnu obuku

Zapovjedništvo za obuku i doktrinu HKoV-a "Fran Krsto Frankopan" ustrojeno je u srpnju 2007. Razvoj i izrada doktrinskih publikacija i kompletног sustava obuke, upravljanje institucijskom obukom, osiguranje resursa za obuku, ustrojavanje i obuka ugovorne pričuve, prikupljanje, analiza i vrednovanje naučenih lekcija a sve s ciljem podizanja razine uspješnosti obuke, opremanja i operativne spremnosti pojedinca i postrojbe mogće bi se izdvojiti kao neke temeljne zadaće ZOD-a.

Smješteno je u Osijeku, a zapovjednik ZOD-a od njegova ustrojavanja je brigadni general Ivan Jurić. Na ovu je dužnost došao s mesta zapovjednika Vojne policije. Pokretanje i uspješna realizacija novih projekata za generala Jurića nije novost. Za njegova mandata Vojna policija je kao prva iz OSRH-a počela sa sudjelovanjem u operaciji ISAF u Afganistanu, a otvorio je vrata i njezinu sudjelovanju u Multinacionalnoj bojni vojne policije. Napominje da mu ni na ovom poslu

ne nedostaje izazova, jer kako sam ističe: "Obuka je proces koji je uvijek u transformaciji. Nikad nećemo reći: Da to je sad to i stati."

Zašto Zapovjedništvo za obuku i doktrinu?

Ustrojavanjem Zapovjedništva za obuku i doktrinu na jednom mjestu se zamišlja, kreira i provodi obuka. ZOD razvija i sve doktrinarne publikacije, uspostavlja obučne standarde te tako kreira budućnost HKoV-a. Ujedinjavanjem svih obučnih aktivnosti na jednom mjestu znatno se podigla kvaliteta obuke. U našem Odsjeku za obuku i doktrinu svaki rod ima svoje stručnjake koji u svakom trenutku mogu odgovoriti na pitanja o razvoju roda bilo da je riječ o ljudskom, materijalnom, obučnom ili doktrinarnom potencijalu.

Velika potpora zapovjednika HKoV-a general-pukovnika Mladena Kruljca i načelnika GS OSRH-a generala zbora Josipa Lucića u ovome što radimo iznimno nam je važna.

Poznato je da je obuka temelj borbene spremnosti u svim oružanim snagama, ono od čega sve počinje.

Da. Osnovni je moto obuke obučavaj se na način na koji ćeš ratovati. I to je ono što mi sustavom naučenih lekcija i brzom promjenom svih programa, ORIS-a za obuku i ocjenjivanje pokušavamo primjenjivati. Obuku nastojimo napraviti iznimno zahtjevnom i izazovnom. Uostalom i moto ZOD-a je znanje pobjeđuje strah.

Detektirali smo što nam nedostaje u sustavu obuke i pokrenuli procese. Morate znati da je obuka proces koji je uвijek u transformaciji. Mjesto i uloga vojske prije deset, dvadeset godina i sada u konceptualnom i doktrinarnom smislu se promjenila. Sve ono što je nekada bilo pravo specijalnih postrojbi, vojne policije, danas je u biti zadaća običnog vojnika. U skladu s tim mijenjamo i prilagođavamo obuku.

Koji su to preduvjeti da bi obuka doista bila kvalitetna i zadovoljila standarde kojne vojske, a time i OS-a u cjelini?

Ne možete provoditi kvalitetnu obuku ako prethodno doktrinarnim publikacijama niste propisali ORIS-e, obučne radnje i postupke, ocjenjivanje, mjerjenje uspješnosti obuke. Ako toga nema, obuka može biti trenutačno kvalitetna i dobra, ali samo da bi ugasila mali požar. Dugoročno ne može biti uspješna. Dakle, kvalitetnom

integracijom doktrinarnih publikacija i obuke možemo graditi budućnost vojske. ZOD je zadužen za razvoj i izradu doktrina rođiva HKoV-a, te sudjeluje u razvoju i izradi taktičke doktrine HKoV-a, Doktrine obuke OSRH-a i Združene doktrine OSRH-a.

Što ste do sada učinili na izradi doktrinskih publikacija?

Izradili smo niz obučnih publikacija za obuke i tečajeve koje provodimo kao i veliki dio taktičkih doktrinarnih publikacija-borbeneh priručnika, pravila, uputa za sve rođive HKoV-a. Ono što nam predstoji, a vezano je uz savezničku združenu doktrinu, iz publikacija koje podupiru određene Ciljeve snaga izvući sve matrice sposobnosti koje nam trebaju za te Ciljeve snaga. Na temelju toga vidjet ćemo što nam eventualno nedostaje te sve ujediniti u jednu cjelinu da bismo mogli pokrenuti taj sustav.

Trudimo se, napravilo se doista mnogo i zadovoljan sam kako sada sve funkcioniра.

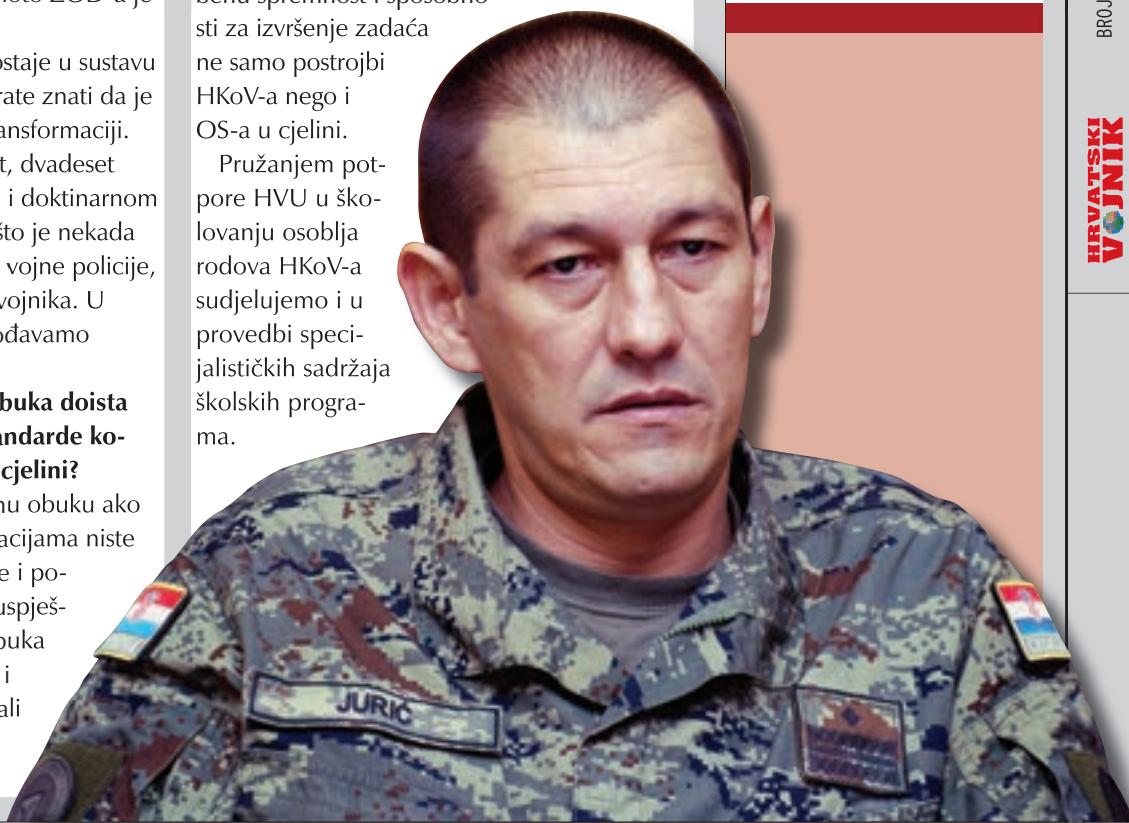
Iako ste primarno zaduženi za obuku pripadnika HKoV-a, angažirani ste i u obuci pripadnika drugih cjelina OSRH-a.

Da. Provodimo i obuku pripadnika drugih grana OSRH-a u sposobnostima koje su im potrebne da bi mogli izvršavati svoje zadaće a pripadaju korpusu sposobnosti koje HKoV mora imati. Na taj način unapređujemo borbenu spremnost i sposobnosti za izvršenje zadaća

ne samo postrojbi HKoV-a nego i OS-a u cjelini.

Pružanjem potpore HVU u školovanju osoblja rođiva HKoV-a sudjelujemo i u provedbi specijalističkih sadržaja školskih programa.

Velika većina tečajeva koje u ZOD-u organiziramo ima selekcijski karakter. Cilj mi je da svaki tečaj bude selekcija. Radimo ulaznu provjeru koja se mora zadovoljiti da bi se uopće pristupilo tečaju. Obučna područja u sklopu tečaja ocjenjujemo, a na kraju svakog tečaja je završna vježba ili taborovanje gdje se ocjenjuje uspješnost svladanja programa

Spomenuli ste suradnju s Hrvatskim vojnim učilištem. Kako je ocjenjujete?

Osim na području obuke s HVU-om surađujemo i u izradi doktrinarnih publikacija. U tom dijelu nam je HVU ravnopravan partner. Iskustvo nastavnika i predavača HVU-a itekako je važno i korisno.

Kreirali ste i programe za obuku dragovoljnog ročnika. U pet naraštaja koliko je do sada završilo obuku nije bilo izvanrednih događanja, incidenta. Vaš komentar?

Iznimno sam zadovoljan, kao i drugi u OS-u, modelom služenja dragovoljnog vojnog roka. To su dragovoljci, svatko je osobno odlučio odslužiti vojni rok i nastoje svojim trudom i radom pokazati da je sposoban i spreman potpisati ugovor i zasnovati djelatnu vojnu službu. Kad imate skupinu ljudi koja želi i hoće nešto napraviti, s njome je jednostavno raditi.

Spremni smo, bude li potrebno u sljedećim naraštajima prihvatići i veći broj dragovoljnog ročnika.

Koliko i kakve tečajeve ZOD u ovom trenutku provodi?

Gotovo 50. Riječ je o tečajevima o temeljnoj vojnoj obuci, za razvoj temeljnih sposobnosti vođenja, i temeljni tečaj rukovanja osobnim vatrenim naoružanjem. U sklopu specijalističke vojne obuke provodimo obuku i tečajevu u svim borbenim i rodovima borbene potpore. Veliki broj tečajeva provodimo u sklopu funkcionalne

ZOD se sastoji od deset ustrojbenih cjelina. Za nesmetano funkcioniranje ZOD-a zadužen je Dom zapovjedništva. U sastavu ZOD-a su četiri središta kojima se provode njegove zadaće.

Središte za temeljnu obuku u Požeži zaduženo je za obuku dragovoljnog ročnika, seleksijski kamp kadeta, provode i Tečaj za razvoj temeljnih sposobnosti vođenja, a njihovi instruktori sudjeluju i u drugim obučnim zadaćama ZOD-a.

Središte za borbenu obuku na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" na Slunju ima zadaću da u borbenim uvjetima s vježbama na zemljištu provodi sve vježbovne aktivnosti i nadzor postrojbi koje provode vježbe. Radi se uz pomoć sustava MILES 2000, a nakon završetka svake obučne aktivnosti postrojba koja je sudjelovala u obuci na zemljištu dobije tzv. paket ponesi kući u kojem se nalazi sve što je postrojba radila tijekom vježbe s analizom učinjenoga.

U sastavu ZOD-a je i Simulacijsko središte koje je smješteno na HVU. Opremljeno je najboljim simulacijskim sustavom koji postoji, JCATS.

U Rakitju je smješteno Obučno središte za međunarodne vojne operacije koje provodi niz tečajeva po NATO i UN programima i nezaobilazno je u pripremi naših ali i pripadnika OS-a drugih zemalja za sudjelovanje u međunarodnim misijama. Intenzivno se radi na tome da se ono transformira u regionalno središte.

Osim središta, u sastavu ZOD-a je i pet pukovnija u kojima je raspoređena aktivna pričuva HKoV-a i to: Pješačka pukovnija, Topničko-raketna pukovnija, Inženjerijska, Logistička i PZO pukovnija. Njihova je zadaća dvojaka. Žadužene su za provođenje specijalističke obuke i funkcionalnih tečajeva, a odgovorne su i za ustrojavanje i vođenje aktivne pričuve.

U sastavu ZOD-a su i vojni poligoni "Gašinci" i "Eugen Kvaternik" Slunj. Osim što njima upravlja, ZOD kreira i njihov izgled, stvara novu obučnu infrastrukturu i propisuje kako će se ona primjenjivati.

obuke. Moram istaknuti da provođenjem obuke izvršavamo i jednu od bitnih zadaća ZOD-a, a ta je razvoj vođa.

Možete li to pojasniti?

Cilj nam je tijekom obuke među običnim vojnicima pronaći potencijalne vođe koje poslije sustavom obuke i karijernog vođenja dalje razvijamo. Zato i provodimo strogu selekciju i visokozahtjevnu obuku.

Znači li to da su tečajevi koje provodite seleksijskog karaktera?

Velika većina tečajeva koje u ZOD-u organiziramo ima seleksijski karakter. Cilj mi je da svaki tečaj bude selekcija. Radimo ulaznu provjeru koja se mora zadovoljiti da bi se uopće pristupilo tečaju. Obučna područja u sklopu tečaja ocjenjujemo, a na kraju svakog tečaja je završna vježba ili taborovanje gdje se ocjenjuje uspješnost svladavanja programa. Ne postoji 100–postotna prolaznost.

Na kojim sve područjima imate razvijenu međunarodnu suradnju?

Tu se opet moraju imati u vidu dva područja rada ZOD-a - obuka i doktrina. S kolegama iz NATO-a surađujemo u izradi doktrinarne dokumentacije, ali i kroz Ciljeve snaga. ZOD je naime odgovoran za primjenu svega što je nekim Ciljem snaga propisano da moraju napraviti postrojbe HKoV-a. S druge strane, ZOD je i neke svoje sposobnosti nominirao za Ciljeve snaga. Vezano uz obuku surađujemo sa sličnim središtema u regiji, ali i šire.

Koliko ste vi osobno zadovoljni onim što ste u ove četiri godine napravili?

Kad stupite na novu dužnost, napravite neki svoj interni plan što biste htjeli postići u određenom vremenskom razdoblju. Zadovoljan sam. Naravno kao profesionalac, kao profesionalni vojnik moram težiti boljem. Prostora za poboljšanje ima, ali s ovim što je do sada učinjeno iznimno sam zadovoljan.

Na kraju vas moram pitati kako vam je bilo iz Vojne policije doći na ovu dužnost?

Istina je da sam ja više terenski nego uredski čovjek. No, ovo je sasvim drugo funkcionalno područje. Mnogo je izazova, posao je zahtjevan i odgovoran, nije nimalo lagan. Naravno svaki posao ima svoje i prednosti i mane. ■

Konferencija o novom Strateškom konceptu NATO-a u Zagrebu

Konferencija na temu "NATO-ov novi Strateški koncept - izazovi i perspektive", održana je prošloga tjedna u organizaciji Instituta za međunarodne odnose i uz potporu NATO Public Diplomacy Division te Veleposlanstva SAD-a u Hrvatskoj. Glavni cilj konferencija bio je podići svijest domaće stručne i šire javnosti o promjenama u globalnom okruženju i postojećim izazovima sigurnosti te na taj način pridonijeti boljem razumijevanju temeljnih politika NATO saveza i načinu na koji se taj Savez prilagodava novim izazovima. Konferenciji je nazočio i državni tajnik MORH-a Pjer Šimunović koji je tom prigodom izrazio zadovoljstvo NATO-ovim novim Strateškim konceptom. Prema njegovim riječima, riječ je o dokumentu čija je prava vrijednost u njegovo sposobnosti da predviđi buduće događaje. Istaknuo je da Strateški koncept miri sva nastojanja i pitanja, a koja su važna pojedinim zemljama članicama kao i cijelom kolektivu. Isto tako, dodao je, da Strateški koncept reafirma glavni temelj Saveza, kao i odredbu o kolektivnoj obrani bez koje NATO ne bi bio NATO, već samo jedna od međunarodnih organizacija. Govoreći o nastanku Saveza, Šimunović je naglasio da je u vrijeme početka NATO-a, Savez imao jasne neprijatelje, no s vremenom se i to promijenilo, ali su glavne vrijednosti kolektivne obrane i danas iste. Naglasio je i da je Hrvatska zadovoljna sadržajem novog koncepta ta da je uz kolektivnu sigurnost, Hrvatskoj važna i politika otvorenih vrata. Tome je dodao i da Hrvatska snažno podupire sve zemlje jugoistočne Europe, a koje još nisu članice, na njihovu putu u NATO. O novom Strateškom konceptu

Snimio Davor KIRIN

Posjet veleposlanika Francuske HVU

Veleposlanik Francuske Republike u RH NJ. E. Jerome Pasquier u pratnji vojnog izaslanika Francuske Republike u RH brigadira Erica Prigenta 1. prosinca posjetili su Hrvatsko vojno učilište "Petar Zrinski". Visokog gosta dočekao je ravnatelj HVU-a general-bojnik Mirko Šundov i zamjenik ravnatelja i zapovjednik Ratne škole "Ban Josip Jelačić" brigadni general Slaven Zdilar.

Prezentaciju na francuskom jeziku o povjesnici, misiji, zadaćama i ustroju HVU-a održao je, načelnik Odjela za OJI, MVS i dušobrižništvo, brigadir Stipe Semren. Nakon toga francuski je veleposlanik obišao knjižnicu i Ratnu školu te Školu stranih jezika "Katarina Zrinska". Ravnatelj ŠS-a prof. Đemal Kadrić upoznao je veleposlanika s načinom rada Škole s naglaskom na učenju francuskog jezika.

Z. LOVAŠEN

na konferenciji su raspravljali i brojni domaći i inozemni stručnjaci kao i predstavnici akademске zajednice te vladinih i nevladinih organizacija. Tako je Franz –Lothar Altmann sa State University Bucharesta kazao da unutar tog dokumenta posebnu pozornost treba posvetiti nuklearnom oružju, raketnom štitu nad Europom, cybernapadima te Afganistanu i naučenim poukama iz te zemlje, kao i prijenosu vlasti u Afganistanu. Kako je na konferenciji ocijenio Peter D' Amico iz Veleposlanstva SAD-a, za Hrvatsku je pristupanje Savezu bio povijesni događaj, a kojem su prethodile godine priprema. On je istaknuo i da je važan doprinos koji pripadnici OS Hrvatske daju na putu sigurnosti u Afganistanu. Prema riječima Mladena Staničića direktora Instituta za međunarodne odnose, za sve male zemlje, pa tako i Hrvatsku, iznimno je važno pratiti razvoj unutar Saveza i to ponajprije na području globalne sigurnosti. Sudionici konferencije zaključili su da je novi Strateški koncept, dokument koji će zasigurno dati odgovore na sve izazove koji se nalaze pred Savezom.

Lana KUNIĆ

Konferencija "ISAF - Regionalno zapovjedništvo Sjever" u Berlinu

Izaslanstvo MORH-a predvođeno državnim tajnikom Pjerom Šimunovićem sudjelovalo je 1. prosinca na konferenciji država davateljica snaga za Regionalno zapovjedništvo Sjever u sklopu NATO-ove operacije ISAF. Konferencija je organizirana na inicijativu njemačkog Saveznog ministarstva obrane, a domaćini su bili direktor Odjela za združene operacije kontradmiral Andreas Krause i pomoćnik načelnika GSOSSR-a Njemačke za političko-vojne poslove i nadzor naoružanja, general-bojnik Karl Müllner.

Teme konferencije obuhvatile su pitanja razvoja političkih procesa i situacije u Afganistanu, rezultate i primjenu zaključaka NATO samita u Lisabonu, vezano uz Afganistan, a kao posebno područje zanimanja, konferencija je obuhvatila pitanja primjene procesa tranzicije u Regionalnom zapovjedništvu Sjever kao i predstojeće izazove. Razgovaralo se i o dalnjem angažiranju mentorskih i obučnih sposobnosti u potpori primjene nove savezničke strategije u Afganistanu. Na konferenciji je kao gost govornik sudjelovao i veleposlanik Michael Steiner, posebni izaslanik njemačke federalne Vlade za Afganistan i Pakistan.

OJI

Prijevod: **Igor GABRIĆ**

Da bi osigurao sigurnost svojih članica, Savez mora i nastavitiće ispunjavati tri temeljne zadaće a one su kolektivna obrana, upravljanje kriznim situacijama i zajednička sigurnost. Više o tome što svaka pojedina zadaća podrazumijeva detaljnije je pojašnjeno u novom Strateškom konceptu NATO-a koji donosimo

Temeljne zadaće i načela

1. Svrha je NATO-a čuvati slobodu i sigurnost svih svojih članica uporabom političkih i vojnih sredstava. Savez i danas ostaje osnovni izvor stabilnosti u nepredvidivom svijetu.

2. Članice NATO saveza čine jedinstvenu zajednicu vrijednosti koja je vjerna načelima individualne slobode, demokracije, ljudskih prava i vladavine prava. Savez je u potpunosti odan svrsi i načelima povelje Ujedinjenih naroda i Washingtonskog sporazuma što potvrđuje primarnu odgovornost Vijeća sigurnosti u održavanju međunarodnog mira i sigurnosti.

3. Političke i vojne veze između Europe i Sjeverne Amerike u NATO-u su stvorene od samog početka postojanja Saveza 1949., a ta transatlantska veza i dalje ostaje jednako snažna i važna za očuvanje euroatlantskog mira i sigurnosti. Sigurnost članica Saveza jedinstvena je na obje strane Atlantika i tu ćemo sigurnost nastaviti braniti zajedno na načelima solidarnosti, zajedničke svrhe i jednakomjerne raspodjele obveza.

KOLEKTIVNA OBRANA I Z

4. Suvremeno sigurnosno okruženje sadrži širok spektar izazova sigurnosti teritoriju i stanovništvu NATO država koji se stalno razvijaju. Da bi osigurao sigurnost svojih članica, Savez mora i nastavitiće ispunjavati tri temeljne zadaće koje pridonose očuvanju njegovih članica, a sve u skladu s međunarodnim zakonom. Te zadaće su sljedeće:

a) Kolektivna obrana. Države članice NATO-a uvijek će pomoći jedna drugoj u obrani od napada u skladu s člankom 5 Washingtonskog sporazuma i ta obveza ostaje čvrsta i obvezujuća. NATO će odvraćati i braniti se od svake prijetnje agresijom, kao i od novih sigurnosnih izazova koji ugrožavaju temeljnu sigurnost pojedinih članica ili Saveza u cijelosti,

b) Upravljanje kriznim situacijama. NATO posjeduje jedinstven splet političkih i vojnih sposobnosti koje može primjeniti u slučaju širokog spektra kriznih situacija prije, tijekom i nakon sukoba. U skladu s time, Savez će aktivno rabiti odgovarajuće političke i vojne instrumente da bi pomogao pri upravljanju kriznih situacija u razvoju, koje potencijalno mogu utjecati na njegovu sigurnost i prije nego se razviju u sukobe. Savez će, također, zaustaviti sukobe u tijeku kada oni utječu na njegovu sigurnost te će pomoći u stabiliziranju situacije nakon sukoba, kada to pridonosi euroatlantskoj sigurnosti,

c) Zajednička sigurnost. Razvoj političke i sigurnosne situacije izvan granica Saveza utječe na njega, ali i on može utjecati na nju. Savez će se stoga aktiv-

no uključiti u proces unapređivanja međunarodne sigurnosti stvaranjem saveznika s državama važnog za sigurnost kao i drugim međunarodnim organizacijama. Nadalje, Savez će aktivno pridonositi nadzoru i neširenju naoružanja te procesu razoružanja. Istodobno, vrata Saveza će i dalje biti otvorena svim europskim demokratskim državama koje žele postati članicama, a zadovoljavaju standarde NATO-a.

5. Kao što je određeno člankom 4 Washingtonskog sporazuma, NATO ostaje jedinstven i osnovni transatlantski forum za konzultacije o svim pitanjima što utječu na teritorijalni integritet, političku neovisnost i sigurnost njegovih članica. Svako sigurnosno pitanje bilo kojeg saveznika može biti stavljeno na pozornost NATO-u u svrhu razmjene informacija, stajališta i, kada je to potrebno, usuglašavanja zajedničkog pristupa takvom pitanju;

6. Da bi bili u mogućnosti što uspješnije provesti čitav niz NATO misija, saveznici će sudjelovati u kontinuiranom procesu reformiranja, modernizacije i transformacije. ■

ZAJEDNIČKA SIGURNOST

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

Od stotinjak kandidata, koliko ih se javilo na natječaj, ostalo je njih 17, a selekcijsku obuku uspješno je privelo kraju samo osam. To najbolje pokazuje kako je teško postati vojnopolicijski specijalac

SELEKCIJSKA za prijam novih pripadnika

Podrazumijeva se da svaka postrojba koja u nazivu nosi predznak specijalna ima najbolje obučene pripadnike. Znanja i sposobnosti stječu dugotrajnom, iscrpljujućom obukom u najtežim uvjetima. Uzlini kriteriji za pristupanje specijalnim postrojbama su visoki, a naglasak je jedino na kvaliteti.

Tako je i sa Satnjom specijalne Vojne policije Pukovnije Vojne policije HKoV-a koja je uspješno privela kraju još jednu selekcijsku obuku za prijam novih pripadnika. Obuka u trajanju 35 dana u cijelosti se provodila na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" Slunj. Od stotinjak

kandidata, koliko ih se javilo na natječaj, ostalo je njih 17, a selekcijsku obuku uspješno je privelo kraju samo osam. To najbolje pokazuje kako je teško postati vojnopolicijski specijalac. Selekcijsku obuku vodio je poručnik Alenko Tonković. Ostali su, kaže Tonković, samo najsposobniji, najizdržljiviji, najbolji koji su se tijekom 35 dana terenskog života uspješno nosili sa svim zaprekama i naporima koji su išli do krajnjih granica izdržljivosti. Spavanje u šatorima, patrol-bazama, na otvorenom u svim vremenskim uvjetima. Svakodnevni fizički i psihički napor, izvršavanje zahtijevanih

zadaća pod stresom, nespavanje, samo je manji dio obuke koja se ni u jednom trenutku nije prekidala. Svakodnevno se radilo i po 18, 19 sati, a sve su se radnje i postupci nadzirali i ocjenjivali. Tijekom obuke provodila su se i psihološka testiranja. Da bi izdržali sve to, ovi su mladići doista davali najbolje od sebe.

Selekcijskoj je obuci, pojasnio je poručnik Tonković, prethodila predselekcija u sklopu koje su provođena motorička i psihološka testiranja, provjere plivanja, ronjenja, reakcije na stres, strah i drugo. Visoki ulazni kriteriji ne čude jer oni koji zasluže biti u Satnji specijalne Vojne poli-

OBUKA adnika

cije, uz vojna znanja i vještine moraju biti i policajci. Drugim riječima stalno sabrani, u svakom trenutku trezveno razmišljati i spremni odgovoriti na sve zapreke u vodi, na kopnu i zraku.

Stalne operacije - najzahtjevnije

Seleksijska obuka provodila se u nekoliko faza. Obučavali su se iz opće vojne kulture, topografije, taktike, redovito su se provodila psihologiska testiranja- kako reagiraju pod stresom. Najteža su bila posljednja dva tjedna kad su radili stalne operacije odnosno taktičke vježbe na zemljištu tijekom ko-

Voditelj obuke poručnik Alenko Tonković, desetnik Dražen Palčić, instruktor za instinktivna i situacijska gađanja i stožerni narednik Stipe Bičanić, instruktor za tjelevježbu i alpinizam zadovoljni su polaznicima i provedenom obukom

jih su primjenjivali sva znanja stečena tijekom obuke u što težim uvjetima, umorni, neispavani, pod stalnim fizičkim i psihičkim naporom. Pokazalo se, pojasnio je poručnik Tonković, da je 35 dana idealno razdoblje tijekom kojeg se mogu provjeriti sposobnosti polaznika. Naime, tijekom tri tjedna svatko tko je malo bolje spreman, može raditi dobro. No u četvrtom tjednu i poslije postaje teže i dalje s obukom mogu nastaviti doista najbolji. Najveći broj kandidata odustao je sam tijekom obuke.

Na obuci se može mnogo toga naučiti, kazao nam je jedan od polaznika, a najvažnije kako biti pravi vojnik. "Iako sam znao da obuka nije lagana, za otkovo nešto ne možete se nikad dovoljno pripremiti. Posao je zahtjevan, ali svida mi se ovakav način života i nije mi bilo teško ići do kraja." I njegov kolega kaže da je obuka bila teška, što se i očekuje.

"Mora biti teška. Nisam znao kakva će biti, ali sam očekivao da neće biti lagana." Okupao se prije kojih mjesec dana, sigurno je lakši pet do šest kilograma nego na početku obuke, ali ni u jednom trenutku, napominje, nije mislio odustati.

Obučavao ih je najjači instruktorski tim Vojne policije. Sve redom dočasnici s višegodišnjim iskustvom, stručnjaci u svom poslu, ali i dobri pedagozi i psiholozi kad je potrebno. Voditelj seleksijske obuke poručnik Alenko Tonković zadovoljan je ovim naraštajem.

Nije bitno koliko je polaznika uspješno završilo obuku, bitno je, kaže, da su oni koji su ostali, doista najbolji, najizdržljiviji i motivirani za daljnju obuku. Nakon seleksijske obuke osmoricu odabralih čeka tečaj za ovlaštene službene osobe, a potom šestomjesečna specijalistička obuka i tek tada raspored u postrojbu.

Ovo što su do sada prošli, ma koliko naporno bilo, ipak je tek početak. No ako se vode onom opasnost je najbolji lijek, zato sam se prijavio u specjalce, znat će se nositi i sa svim naporima koje će tijekom daljnog usavršavanja trebati svladavati. ■

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

Završetak specijalističke obuke bio je u znaku taborovanja koje se provodilo na vojnom poligonu "Gašinci". Tijekom taborovanja vojnikinje i vojnici su sva svoja pojedinačna znanja primjenili na razini desetine, što se i ocjenjivalo. Obuku je provodilo desetak instruktora iz prve, druge i treće satnije Obučne bojne Pješačke pukovnije ZOD-a

Specijalistička vojna obuka

Obučna bojna Pješačke pukovnije Zapovjedništva za obuku i doktrinu HKoV-a proteklih je osam tjedana provodila specijalističku vojnu obuku pješaštva na kojoj je bilo više od 150 polaznika koji su u nekom od prethodnih naraštaja završili dragovoljno služenje vojnog roka te potpisali s MORH-om ugovor o prijamu u djelatnu vojnu službu.

Specijalistička vojna obuka iz pješaštva i obuka pješaštva specijalnosti minobacačka i protuoklopna provodila se najvećim dijelom u vojarni "Dračice" u Đakovu, dok se specijalistička obuka vojnika oklopništva u cijelosti provodila

na vojnom poligonu "Gašinci".

U sklopu specijalističke obuke iz oklopništva vojnici su obučavani za ciljača na tenku, ciljača operatera na borbenom vozilu pješaštva, strijelce na BVP-u te za vozače na borbenim vozilima na kotačima. Težište specijalističke obuke pješaštva bilo je na taktičkom uvježbavanju i gađanjima, a vojnici su obučavani za specijalnosti strijelca, strijelca s bacачem granata, strijelca i poslužitelja na strojnici, puškostrojnjičara i snajperista. U sklopu specijalističke obuke pješaštva specijalnosti minobacačka i protuoklopna provodila se obuka ciljača i poslužitelja za minoba-

čače 82 mm i 120 mm te za operatera i poslužitelja na maljutkama i fagotu.

Završetak navedene specijalističke obuke bio je u znaku taborovanja koje se od 29. studenoga do 3. prosinca provodilo na vojnom poligonu "Gašinci". Tijekom taborovanja vojnikinje i vojnici su sva svoja pojedinačna znanja primjenili na razini desetine što se i ocjenjivalo. Obuku je provodilo desetak instruktora iz prve, druge i treće satnije Obučne bojne Pješačke pukovnije ZOD-a. Osim sa zahtjevnom obukom najmlađi pripadnici Oružanih snaga morali su se nositi i s promjenjivim meteouvjetima. No, ni

pješaštva

kiša, ni snijeg, ni blato koje je sezalo do koljena nisu ih omeli u ostvarenju svog cilja – uspješno privesti kraju specijalističku obuku i nastaviti dalje. Potvrdili su nam to i sami polaznici obuke vojnikinja Petra Kaliterna iz Splita i vojnik Tomislav Kovač iz Osijeka koji su bili na specijalističkoj obuci iz oklopništva. Na tu su obuku bili raspoređeni pošto su u Požegi završili temeljnu vojnu obuku i to Petra u trećem, a Tomislav u četvrtom naraštaju dragovoljnih ročnika. Zadovoljni su obukom, posebno praktičnim dijelom jer je baš to, kako kaže Petra, ono vojno.

Nakon završene specijalističke vojne obuke slijedi raspored u postrojbe Oružanih snaga gdje će sljedećih šest mjeseci provesti na svojevrsnom probnom radu. Ako zadovolje, nastavit će s vojnom karijerom.

Zapovjednik Obučne bojne Pješačke pukovnije ZOD-a pukovnik Zlatko Radočaj obuku je ocijenio izazovnom, sigurnom i vrlo uspješnom. "Uz veliki trud instruktora i zapovjednika obučnih satnija, vojnikinje i vojnici osposoblje-

***Tomislav Kovač,
vojnik iz
Osijeka***

Dragovoljno služenje vojnog roka završio je u četvrtom naraštaju i obučava se za ciljača operatora na BVP-u.

Prvih nekoliko tijedana radili smo u učionici, a sada je sve praksa, što je kud i kamo zanimljivije. Iako u prvom trenutku nisam bio za ovaj rod, sada sam nakon obuke konačno za. Zanimljivo je sve ovo - vozila, tehnika. Moj je posao motriti, promatrati i štititi formacijsko naoružanje, svoju posadu, pratiti ciljeve. Na ovoj obuci je nas petero i instruktori doista svakome posvete dovoljno vremena. Nekad je bilo i naporno, ali sve se da naučiti.

ni su za dužnosti svojih vojnostručnih specijalnosti, što su dokazali i provedbom taktičkih zadaća i bojnih gađanja iz pješačkog naoružanja, minobacača 82 i 120 mm te naoružanja POVRS." ■

***Petra
Kaliterna,
vojnikinja
iz Splita***

Dragovoljno služenje vojnog roka završila je u 3. naraštaju, a na specijalističkoj je obuci za strijelca na BVP-u.

Obučavamo se za ono što ćemo dalje raditi. Upoznala sam se s BVP-om, svojim naoružanjem, prošla sam i obuku gađanja iz BVP-a.

Kakva je obuka? Ja sam prezadovoljna. Pucala sam iz BVP-a i stvarno sam oduševljena. Od malih nogu mi je bila želja biti u vojsci, time se baviti. Zato sam sada i ovdje i zato sam upisala Kineziološki fakultet. U ovaj rod su me poslali s temeljne obuke, ali moja je želja u konačnici raditi u Vojnoj policiji. Smješteni smo na poligonu. Ima onih kojima smeta blato, kiša, ali meni je to super. Baš mi je to ono vojno. Red, rad i stega; to je to. Petra je studiranje privela kraju, čeka je još diplomski, a onda će, vjeruje, u Časničku školu.

Snimio i napisao Domagoj VLAHOVIĆ

Godišnja konferencija DOČASNIČKOG ZBORA

Godišnje konferencije Dočasničkog zbora organiziraju se sa svrhom unapređenja rada dočasničkog potpornog lanca, funkcionalnog osposobljavanja dočasnika, raščlambe stanja Dočasničkog zbora, izrade prijedloga njegove nadogradnje i donošenja smjernica za djelovanjem u sljedećoj godini, a prigoda su i za međusobnu komunikaciju vodećih dočasnika OSRH-a, razmjenu iskustava, mišljenja i sučeljavanje gledišta

Otkad je OSRH krenuo s izgrađivanjem Dočasničkog zbora i Dočasničkog lanca potpore u smislu moderne vojske zapadne orientacije, godišnje konferencije Dočasničkog zbora imaju bitnu ulogu. Organiziraju se sa svrhom unapređenja rada dočasničkog potpornog lanca, funkcionalnog osposobljavanja dočasnika, raščlambe stanja Dočasničkog zbora, izrade prijedloga njegove nadogradnje i donošenja smjernica za djelovanjem u sljedećoj godini. Jednostavnije rečeno, prigoda su za međusobnu komunikaciju vodećih dočasnika OSRH-a, razmjenu iskustava i mišljenja i sučeljavanje gledišta. Željeni rezultat jest formiranje zajedničkih stajališta i planova. Jedan dio konferencije uvijek je plenaran, s informativnim prezentacijama i obradama aktualnih problema. Ipak, ključne su stručne

radionice, kao "osnova za kreiranje plana u sljedećoj godini", kako ih je za Hrvatski vojnik odmah nakon završetka ovogodišnje konferencije Zbora opisao prvi dočasnik GSOSRH-a časnički namjesnik Željko Bilić.

Prvi dočasnici svih ustrojbenih cjelina OSRH-a ove su se godine od 30. studenog do 2. prosinca okupili u vojarni "Zemunik" kod Zadra, uz organizacijsku potporu Središta za obuku HRZ-a i PZO-a "Rudolf Perešin". Od niza predavanja i rasprava te sedam radionica, časnički namjesnik Bilić je istaknuo nekoliko točaka. Razrađeni su detalji o ponovnom pokretanju izbora za najspremnijeg pripadnika OSRH-a. Slično je i s izborom najboljeg dočasnika. Zanimljivost je i posjet prvoga dočasnika Vojske Slovenije časničkog namjesnika Igora Tomasiča. Gost je aktivno sudjelovao u radu

Jedan dio konferencije uvijek je plenaran, s informativnim prezentacijama i obradama aktualnih problema. Ipak, ključne su stručne radionice, kao osnova za kreiranje plana u sljedećoj godini

konferencije iznoseći iskustva iz razvoja dočasničkog zbora susjedne savezničke vojske, sa zaključnim komentarom o "visokoj razini, profesionalnosti, stručnosti i entuzijazmu hrvatskih kolega".

U sljedećoj, 2011. godini, bit će dosta novoprdošlih vojnika, što dragovoljnih ročnika, što profesionalaca. Bilić smatra da će rad s njima za dočasnike značiti poticaj, motiv za još bolji rad. "Krasan je osjećaj kada vidite da su vojnici svladali vaše zahtjeve, da ste pridonijeli da vaš vojnik bude spreman i da neće imati problema pri provedbi zadaća", prisjeća se časnički namjesnik svojega rada s ročnom vojskom. ■

Svečani prijam dočasnika

Promaknuće je vrlo važan događaj u karijeri svakog profesionalnog vojnika. Svečana se promaknuća uglavnom odnose na časnike, no 2. prosinca je, u sklopu konferencije, došlo do iznimke koja bi mogla postati pravilo. Naime, u Zemuniku je priređen svečani prijam dočasnika koji su u 2010. godini promaknuti u čin časničkog namjesnika. Riječ je o šesnaestorici dočasnika i jednoj dočasnici. Za njih je priređena prava ceremonija, prva takva u povijesti OSRH-a, s malim mimohodom, nota-ma Malog orkestra HRM-a te čitanjem biografije svakoga od promaknutih. Činove su simbolično dodjeljivali prvi dočasnici njihovih grana, uz iskren pljesak kolega iz Dočasničkog zbora.

"Željeli smo odati priznanje ljudima koji su ušli u uski krug izabranih, dati im nešto što će im ostati u dugom sjećanju te ih motivirati za daljnji rad", rekao je Bilić. Slažemo se! Kad netko dosegne najvišu stubu, treba mu dati posebno priznanje. Čin časničkog namjesnika je za hrvatske dočasnike upravo takva stuba."

Izložba fotografija djelatnika MO-a i OS-a

U MORH-ovo Galeriju "Zvonimir", Bauerova 33, u siječnju sljedeće godine održat će se Izložba umjetničkih fotografija djelatnika MO-a i OS-a. Pravo sudjelovanja imaju svi djelatnici Ministarstva obrane i pripadnici Oružanih snaga koji se prijave na izložbu. Tema je slobodna. Fotografije mogu biti u boji ili crno-bijele. Odabrane radove povećati ćemo na format A4. Svaki prijavljeni izlagač bit će zastupljen s barem jednom fotografijom. Ispunjenu prijavnicu zajedno s radovima (na CD-u ili razvijene slike 9 x 13, 10 x 15 i sl. uz negativ) treba dostaviti na jednu od dolje navedenih adresa do 15. prosinca 2010. Fotografije za izlaganje odabrat će stručni odbor u sastavu: Tomislav Brandt, fotograf, urednik fotografije u Hrvatskom vojniku, Zrinka Pillauer Marić, načelnica Odjela za kulturno-društvene djelatnosti SOJI-a i pukovnik Goran Pavelić Pipo, djelatnik Vojnog arhiva.

Nakon uspješne izložbe fotografija naših djelatnika, održane u siječnju 2008., nadamo se velikom odazivu i na ovu izložbu. Želja nam je da svaki djelatnik bude upoznat s mogućnošću izlaganja na ovoj izložbi. Osoba za kontakt jest Zrinka Pillauer Marić, načelnica Odjela za kulturno-društvene djelatnosti SOJI-a, Sarajevska 7, objekt 15, tel. (48)32 442, fax (48)32 903, e-mail: galerija.zvonimir@moh.hr. Ili Galerija "Zvonimir", Bauerova 33, tel. (45)67 926.

Šesti kontingent u misiji KFOR

U mirovnu operaciju NATO-a KFOR na Kosovu 5. je prosinca upućen prvi dio snaga šestog kontingenta na razdoblje od četiri mjeseca. Šesti kontingent OSRH-a čini 20 pripadnika, većinom iz Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane s dva transportna helikoptera Mi - 171 Sh, a treći put u hrvatskom kontingentu u mirovnoj operaciji KFOR na Kosovu nalazi se i jedna žena, nadnarednica iz HKoV-a koja će biti angažirana na poslovima logističkog dočasnika, NEP (Nacionalni element potpore).

Ostali dio snaga šestog kontingenta bit će upućen u područje operacije sljedećih dana. Zapovjednik je 6. HRVCON-a u mirovnoj operaciji KFOR bojnik Saša Crnec.

Šesti hrvatski vojni kontingenat bit će razmješten na području Campa Bondsteel u Ferizaju/Uroševcu. Temeljna je zadaća hrvatskog kontingenta prevoženje ljudi i tereta, a kontingenat se sastoji od tri posade helikoptera, zrakoplovno-tehničkog tima za održavanje i nacionalnog elementa potpore te dva transportna helikoptera Mi-171Sh.

OJI

Hrvatski Canadair gasio požar u Izraelu

Zrakoplov tipa Canadair CL 415 iz sastava Protupožarne eskadrile 93. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a, s dvije posade koje čine dva kapetana, dva kopilota i četiri zrakoplovna tehničara, sudjelovalo je od 4. prosinca u Izraelu u akciji pružanja pomoći u gašenju požara. Zrakoplov je angažiran na temelju odluka Predsjednika RH i vrhovnog zapovjednika, Vlade RH i ministra obrane o upućivanju jednog zrakoplova tipa Canadair i sudjelovanja pripadnika OSRH-a u pružanju humanitarne pomoći državi Izraelu. Do sada su hrvatski piloti sudjelovali u međunarodnim misijama gašenja požara u Crnoj Gori (2003.) te Makedoniji i Grčkoj (2007.).

OJI

Posjet VDZ-a Bojni NBKO

Predstavnici Vojnodiplomatskog zbora, predvođeni danskim vojnim izaslanikom pukovnikom Soerenom Knudsenom, 15. studenog posjetili su Bojnu nuklearno-biološko-kemijske obrane u Dugom Selu gdje ih je primio njegov zapovjednik pukovnik Slobodan Kratochvil. Posjet VDZ-a započeo je multimedijalnom prezentacijom postrojbe iza koje je uslijedila metodsko-pokazna vježba sposobnosti. Posjetitelji su imali priliku vidjeti rad i postupke prilikom RBK izviđa-

nja, dekontaminacije ljudi, osobne opreme, vozila i prometnica. Nakon demonstracije

sposobnosti, predstavljen je taktičko-tehnički zbor najvažnije opreme gdje je predstvincima VDZ-a osim osnovne opreme, detaljnije prikazana i novonabavljena NBKO oprema koja je ušla u uporabu OSRH.

Predstavnici VDZ-a izrazili su zadovoljstvo videnim, a riječima zahvale doajena pukovnika Knudsena na kvalitetnoj organizaciji i razmjenom protokolarnih darova završio je posjet VDZ-a Bojni NBKO.

OJI

Aktualni sat u ZOD-u

U Zapovjedništvu za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan" u Osijeku 1. prosinca održan je aktualni sat načelnika CSOSRH-a, generala zbora Josipa Lucića kojem su nazočili djelatnici ZOD-a, Pješačke pukovnije ZOD-a, Riječne bojne Inženjerijske pukovnije ZOD-a te djelatnici ostalih ustrojenih cjelina smještenih u zgradama ZOD-a. Uz zapovjednika ZOD-a, brigadnog generala Ivana Jurića, aktualnom satu nazočio je i zamjenik zapovjednika HKoV-a, brigadni general Zvonko Peternel.

General zbora Josip Lucić pozdravio je sve nazočne te se u obraćanju osvrnuo na status OSRH-a u svijetu istaknuvši da smo postali prepoznatljiva vojna sila, kako po hrabrosti i odlučnosti tako i po sposobnosti hrvatskih vojnika. Istaknuo je i da je OSRH dobra i kvalitetna organizacija pred kojom su daljnji reformski procesi i da nam u budućnosti predstoji neprekidno usavršavanje ne samo u struci već i u učenju stranih jezika i informatičkih znanja koja postaju osnova za daljnji rad pojedinca.

OJI

Američki brod 6. flote u Splitu

U posjetu gradu Splitu i Hrvatskoj ratnoj mornarici, u Sjevernoj luci Split, od 2. do 5. prosinca boravio je zapovjedni brod 6. flote Ratne mornarice Sjedinjenih Američkih Država, "USS Mount Whitney". U sklopu posjeta zapovjednik 6. flote i Pomorskih NATO snaga za udar i potporu (Naval Striking and Support Forces NATO), viceadmiral Harry Harris posjetio je Zapovjedništvo HRM-a, gdje ga je primio zamjenik zapovjednika HRM-a, komodor Tihomir Erceg.

S obzirom na to da je svrha dolaska admirala Harrisa bila bolje upoznavanje s HRM-om, na početku razgovora predstavljen je njegov ustroj i razvojni projekti. HRM je važan saveznik 6. flote u održavanju

nju regionalnog mira i sigurnosti plovidbe. Nastaviti će se zajednički napor u borbi protiv međunarodnog terorizma, pirata i nelegalne trgovine na dobrobit regionalnog prosperiteta, sigurnosti, stabilnosti i mira. Kao što je istaknuo komodor Erceg, ovaj je posjet nastavak vrlo uspješne suradnje sa 6. flotom koji se provodi zajedničkim uvježbavanjem na moru i u lukama, tečajevima, ukrcavanjem mlađih časnika i dočasnika na brodove 6. flote te obučnim događajima na temu timova za ukrcanje, protuminske borbe, komunikacijskih postupaka, itd ... Inače, admiral Harris je bio u Hrvatskoj prije 24 godina kao član posade nosača zrakoplova "USS Saratoga" koji je posjetio Dubrovnik. Zapovjedni brod

"USS Mount Whitney" dug je 195 metara i 18 000 tona nosivosti, s mogućnošću ukrcanja helikoptera i cijelog zapovjedništva s potrebnim zapovjednim i komunikacijskim elementima. U američkoj je mornarici od 1971. dok je zapovjedni brod 6. flote postao 2005. Posljednji posjet broda "USS Mount Whitney" Splitu bio je u ožujku 2008. OJI HRM

Posjet zapovjednika Poljske ratne mornarice HRM-u

Zapovjednik Poljske ratne mornarice viceadmiral Tomasz Mathea s izaslanstvom je od 29. studenog do 2. prosinca posjetio Hrvatsku ratnu mornaricu. Izaslanstvo je najprije primio zapovjednik HRM-a kontraadmiral Ante Urlić te je tom prigodom predstavljen njezin ustroj. Gosta iz Poljske je najviše zanimalo djelovanje Obalne straže Republike Hrvatske unutar HRM-a kao i projekt gradnje obalnih ophodnih brodova za potrebe Obalne straže RH.

Nakon razgovora poljsko izaslanstvo obišlo je Zapovjedno-operativno središte HRM-a, brodove Flotile HRM-a, "Vukovar" (RTOP-41) i "Kralj Dmitar Zvonimir" (RTOP-21) i raketnu bazu Žrnovnica.

Rijeci, iznjedrila je mnoge poznate poljske admirale, ali i prvog hrvatskog admirala, zapovjednika hrvatskog bojnog broda "Viribus Unitis", admirala Janka pl. Vukovića Podkapelskog. OJI HRM

Osmi časnik HRM-a u operaciji ATALANTA

U pomorskoj operaciji Europske unije ATALANTA, na brodu Španjolske ratne mornarice "Patino", od 30. studenog 2010. do 5. lipnja 2011. sudjeluje časnik HRM-a poručnik fregate Stipe Skelin. On je osmi časnik HRM-a koji je upućen u tu operaciju. Poručnik fregate Skelin rođen je 24. srpnja 1979. u Šibeniku, završio je Pomorski fakultet u Splitu, smjer nautika, a HRM-u je pristupio u studenom 2007. Završio je temeljnu časničku izobrazbu HRM-a, temeljni tečaj za vojne ronioce te tečaj za ovlaštene osobe Obalne straže. Inače je član posade broda obalne straže RH, SB-73

"Faust Vrančić". Poručnik Skelin prvi je časnik HRM-a koji je ukrcan na opskrbni brod u operaciji ATALANTA. Do sada su četiri časnika HRM-a bila ukrcana na NATO-ove brodove tipa fregata ili korveta ratnih mornarica Francuske, Belgije, Nizozemske i Italije, dok su trojica bila raspoređena u Zapovjedništvu operacije Northwood u Ujedinjenom Kraljevstvu Velike Britanije i Sjeverne Irske. Osim poručnika Skelina u Zapovjedništvu operacije trenutačno se, do veljače 2011., nalazi i poručnik bojnog broda Neven Pejković. Brod Španjolske ratne mornarice "Patino" je pomoćni tanker

koji se rabi za opskrbu brodova na moru, a riječ je o 170 metara dugom brodu koji je u uporabi Španjolske mornarice od 1995. i ukrcava posadu od 148 članova. Na brodu je ukrcan i budući zapovjednik Europskih pomorskih snaga u operaciji ATALANTA, admiral Juan Rodriguez Garat. Osim opskrbe, "Patino" će se rabiti i za operacije protiv pirata u Adenskom zaljevu i somalskim vodama, budući da se na njemu nalazi tim mornaričko-desantnog pješaštva s gumenjacima i helikopterima, a na brodu je premljena i bolnica za zdravstvenu potporu operacije. OJI HRM

NOVI DIZAJN FRANCUSKOG PA2

Francuski brodograđevni konzorcij DCNS je potpisivanjem novog ugovora s ministarstvom obrane započeo preliminarnu projektnu studiju novog, drugog nosača zrakoplova (Port Avions 2 - PA2) s konvencionalnim tzv. jednootočnim nadgradjem namijenjenog francuskoj ratnoj mornarici.

Novi nosač zrakoplova prema svojim dimenzijama bio bi veći od jedinog postojećeg nuklearnog nosača Charles de Gaulle, istisnine oko 65 000 t i duljine 285 m, maksimalne brzine od 26 čv te doplova 8000 Nm. Osnovu konvencionalne, turboelektrične, propulzije budućeg nosača činile bi tri plinske turbine i dva dizelska motora uparena na tri osovine. Dva parna postrojenja osiguravala bi dovoljnu količinu pare za dva katapulta. Letna paluba je predviđena za ukrcaj postojeće zračne komponente Charles de Gaulle s maksimalnim kapacitetom ukrcaja 32 aviona Rafale. Za razliku od engleskog programa nosača zrakoplova Queen Elizabeth, poznat i pod oznakom CVF, ali i prvotnog prijedloga PA2, prijedlog projekta novog nosača ima samo jedan parabubni otok.

M. PTIĆ GRŽELJ

NOVI KINESKI BESPOSADNI SUSTAVI

Na velikom međunarodnom sajmu zrakoplovne tehnologije Airshow China koji je od 16. do 21. studenoga održan u kineskom Zhuhaiu, Kina je između ostaloga predstavila cijeli niz svojih novih besposadnih sustava, od onih s fiksnim krilom do onih helikopterskog tipa. Uz većinu letjelica koje su namijenjene za ISR (intelligence, surveillance, reconnaissance) zadaće izviđanja iz zraka predstavljene su i borbeni besposadni letjelice.

Tako je kineska tvrtka AVIC predstavila borbeni besposadni sustav Pterodactyl

koji svojim V repom i nosnom turelom za elektrooptičke senzore podsjeća na američki MQ-9 Reaper (Predator B). AVIC nije naveo tehničke odlike, osim činjenice da će nositi kineski pandan navođenom projektu zrak - zemlja AGM-114 Hellfire.

Kineska tvrtka COSIC navela je nešto više podataka za svoj borbeni besposadni sustav CH-3. Za letjelicu što svojim dizajnom podsjeća na mali borbeni avion, s wingletima na krajevima krila i kanardima u nosu, CH-3 ima najveću težinu na polijetanju od 640 kg. Može postići brzinu od 407 km/h, uz operativni radijus od 200 km i autonomiju boravka u zraku od 12 sati. Uz turelu za elektrooptičke senzore CH-3 može ponijeti i dva navođena projektila zrak - zemlja kineske proizvodnje.

I. SKENDEROVIC

BAE SYSTEMS JLTV

Britanska tvrtka BAE Systems, odnosno njezin američki odjel U.S. Combat Systems, je u suradnji s tvrtkama Navistar Defense i ArvinMeritor razvila novo napredno lako višenamjensko oklopno vozilo Joint Light Tactical Vehicle (JLTV) za američku kopnenu vojsku (US Army) i marinski korpus (USMC). Sedam vozila i četiri prikolice predani su početkom proljeća 2010. na testiranja koja će trajati godinu dana. Dodatna tri vozila predana su do kraja jeseni 2010., tako da će se na temelju iskustava s tih deset vozila donijeti daljnje odluke o smjeru u kojem će se nastaviti razvoj. JLTV je nastao kao daljnji razvoj vozila MRAP i trebao bi ponuditi dobru zaštitu te naprednu V podnicu za zaštitu od mina. Programu se pridružila i Australija jer treba slična vozila u sklopu modernizacijskog programa kopnene vojske.

M. PETROVIĆ

Foto: Business Wire

19

UMIROVLJEN F-111

Na ceremoniji koja je 2. prosinca 2010. održana u zračnoj bazi Amberley Kraljevskog australskog ratnog zrakoplovstva (RAAF - Royal Australian Air Force) svečano je obilježeno umirovljenje jurišnih bombardera F-111 "Pig". RAAF je bio operater na tri inačice, i to F-111C (jurišna inačica), RF-111C (inačica za fotoizviđanje) te bivše USAF-ove (United States Air Force) F-111G (FB-111A - strateški bombarder). Australija je uz Sjedinjene Američke Države bila jedini operater na avionima F-111, a prvi F-111C je dostavljen 1968. a naručeno ih je ukupno 24. Svoje dosadašnje jurišnike/bombardere Australija zamjenjuje s 24 višenamjenska borbena aviona

nove generacije F/A-18E/F Super Hornet, koji će biti prijelazno rješenje do nabave višenamjenskih borbenih aviona zadnje generacije F-35 Lightning II.

F-111 je mogao postizati brzinu od M 2,5, uz maksimalni dolet od 5500 km. Maksimalni operativni vrhunac leta bio je 15 240 m. Pogonski blok činila su dva turboventilatorska motora Pratt and Whitney TF-30 svaki potiska 9500 kg. Maksimalna težina na polijetanju je imozantnih 51 846 kg. Od naoružanja je mogao ponijeti projektile Harpoon, Sidewinder, laserski navođene te klasične aviobombe.

I. SKENDEROVIC

TALIJANSKI HELIKOPTERI AW101 U AFGANISTANU

smješteni u afganistanskoj zrakoplovnoj bazi Herat, te su do sredine studenoga postigli operativni status. Za uporabu u Afganistanu talijanski AW101 su naoružani strojnicama, opremljeni dodatnom balističkom zaštitom, a bit će rabljeni za zadaće izviđanja iz zraka, potporu kopnenim snagama, pratištu konvoja, borbenog traganja i spašavanja, MEDEVAC prijevoz te za zadaće prijevoza ljudi i opreme.

AgustaWestland AW101 (do lipnja 2007. oznaka je bila EH101) je najveći europski srednji taktički transportni helikopter, mase 15,6 tone, pokreću ga tri motora Rolls-Royce Turbomeca RTM322-02/8 pojedinačne snage 1688 kW. Prema željama kupca mogu se ugraditi i američki motori General Electric CT7-6A snage 1490 kW. Italija je 1997. naručila 20 helikoptera AW101 u četiri inačice.

I. SKENDEROVIC

Tijekom jeseni Italija je u Afganistan poslala prva tri srednja mornarička taktička transportna helikoptera AgustaWestland AW101, što je prva borbena uporaba za taj tip talijanskog transportnog helikoptera. Helikopteri su zajedno sa 67 pripadnika talijanske zrakoplovne skupine tijekom listopada

PROJEKT TAJLANDSKOG LPD-a

Tvrtka Singapore Technologies (ST) Maritime objavila je detalje o desantnome brodu LPD (Landing Platform Dock) koji se gradi za potrebe tajlandske ratne mornarice na izložbi Euronaval 2010 u Parizu. Predstavljen je model plovila vrlo sličan desantnomu brodu klase Endurance singapurske ratne mornarice. Ključna razlika jest u izbacivanju pramčane rampe koja je zamijenjena desnim bočnim vratima i rampom širine oko 6 m čime je omogućen ukrcaj lakih vozila i osoblja.

Gradnja tajlandskog desantnog broda započela je sredinom 2010. a dostava je

u skladu s planovima određena za sredinu 2012. Ugovor o nabavi plovila procijenjene je vrijednosti 135 milijuna dolara, a uključuje i nabavu dvaju brzih višenamjenskih plovila FCU (Fast Craft Utility) duljine 23 m i dva desantna broda duljine 13 m LCVP (Landing Craft Vehicle and Personnel). Oba FCU-a nalazit će se u krmenome doku dok će brodovi LCVP biti ovješeni o sohe na obje strane nadgrađa. Temeljno naoružanje čine pramčani top Oto Melara Super Rapid kalibra 76 mm, dvije strojnica MSI Seahawk kalibra 30 mm u sredini broda sa svake strane zapovjednog mosta. Korisni

kapacitet LPD-a procjenjuje se na više od 1000 t pri čemu je nosivost broda (težina kompletног broda umanjena za težinu praznog opremljenog broda) oko 1600 t. Omogućen je ukrcaj više od 300 trupa uz posadu od 120 mornara i časnika i 15 članova zrakoplovne jedinice.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: Business Wire

KEMIJSKI DETEKTOR

Smiths Detection, tvrtka iz Smiths Group specijalizirana za izradu uređaja za detekciju opasnih tvari razvila je novi detektor kemijskih agensa i industrijskih toksičnih tvari LCD Nexus. To je prijenosni sustav visoke osjetljivosti nastao na tehnologijama razvijenim za program Joint Chemical Agent Detector (JCAD) američkog ministarstva obrane. Osigurava brzu detekciju i važne kemijске podatke kao što su tip i vrsta, kon-

centracija i doza. Može se povezati više uređaja u bežičnu mrežu kako bi se obavio točniji i bolji nadzor većih površina. Uporabom naprednih tehnologija i postupaka povećana je osjetljivost i selektivnost te smanjen broj lažnih pozitivnih rezultata. Osim za vojnu, pogodan je i za industrijsku uporabu te za civilne službe koje interveniraju prilikom velikih industrijskih incidenta.

M. PETROVIĆ

POKUSNA PLOVIDBA PRVOG MILGEM-a

Prva korveta nove klase imena TCG Heybeliada programa MilGem (što je turski akronim za nacionalni brod) namijenjena turskoj ratnoj mornarici, započela je 2. studenog pokusnu plovidbu i brodograđevna ispitivanja iz istanbulskog vojnog brodogradilišta. Ispitivanje borbenog sustava trebalo bi započeti početkom 2011. a okončanjem primopredajnih ispitivanja, turski ured za vojnu industriju (SSM) očekuje preliminarnu dostavu plovila u trećem kvartalu iste godine. Osnovna namjena

nove klase korveta jest protupodmornička i protuzračna borba, ophodnja i izviđanje, traganje i spašavanje uz obavljanje antiterorističkih i obalnih zadaća. Namijenjena je stalnom djelovanju u najtežim uvjetima uz istodobno osiguranje od konvencionalnih i asimetričnih prijetnji.

Osnovne značajke novih korveta opisane su istisninom 2000 t i duljinom 99 m. Propulzijski sustav sastoji se od dva dizelska motora i plinske turbine CODAG konfiguracije, osovinskih vo-

dova i propelera s promjenjivim usponom krila. Uporabom obaju izvora energije, korvete bi trebale postizati maksimalnu brzinu veću od 29 čv.

Temeljno naoružanje uključuje sustav za blisku protuzračnu obranu RAM, protubrodske projektilne Harpoon i glavni top kalibra 76 mm. Također sadrže, uz ostale, i degaussing sustav, elektro-optičke sustave za detekciju ciljeva i upravljanje paljbom topova te moderni pramčano ugrađeni sonar.

M. PTIĆ GRŽELJ

PRIJENOSNO RAČUNALO IZ LOGIC INSTRUMENTA

Američka Tvrtka Logic Instrument proizvodi otporno terensko računalno FieldBook. Riječ je o prilagodljivom i skalabilnom računalu u tablet-izvedbi koje je dodatno ojačano da se može učinkovito rabiti u najtežim uvjetima. Dostupna je u 15 raznih konfiguracija, ovisno o opremljenosti raznim sučeljima i mogućnostima proširenja. Radi u temperaturnom rasponu od -20 do +50 stupnjeva C. Standardna izvedba FieldBook ima zaslon dijagonale 17,7 cm čitljiv pod izravnim sunčevim svjetлом, rezolucije 1024 x 600 točaka (WVGA). Zaslon je osjetljiv na dodir a korisnik može raditi i u rukavicama. Pokreće ga procesor Intel Atom radnog takta 1.6GHz s 2GB RAM-a i tvrdim diskom

od 120GB. Dvije baterije od 2500 mAh, s mogućnošću zamjene tijekom rada osiguravaju autonomiju od pet sati. Od tehnologija ima Wi-Fi, Bluetooth, GPS,

kameru, USB, RS232, Ethernet, RFID, barkod čitač, PCMCIA, ExpressCard ili mini-PCI Express utor.

M. PETROVIĆ

Nekada prva pomorska sila južnoameričkog kontinenta zbog nedostatka novca znatno usporava proces modernizacije snaga u modernu pomorsku silu, sposobnu zaštiti nacionalne strateške interese

ARGENTINSKA RATNA MORNARICA

Ratna mornarica Republike Argentine, odnosno Armada de la República Argentina (ARA), jedna je od najstarijih državnih institucija ove južnoameričke zemlje. Ona je bila ključni instrument u ostvarivanju i osiguranju političke neovisnosti od Španjolske u prvim desetljećima XIX. stoljeća. Između 1822. i 1825. godine, tada još uvijek "neformalna" argentinska mornarica bila je angažirana u ratu protiv Brazil-a - koji se vodio

zbog nadzora nad provincijom koja će poslije postati država Urugvaj. Najvećim dijelom svoje povijesti, još od 1872. godine kada je ondašnji predsjednik Sarmiento osnovao mornaricu utemeljenu na ustavnim odredbama, Argentina je ulagala velike napore u nastojanju da uspješno uzdržava dobro opremljene i uvježbane pomorske snage. Od posljednjeg desetljeća XIX. stoljeća, a posebice od tridesetih godina XX. stoljeća, ti

napori su bili dodatno naglašeni velikim rivalstvom s Brazilom i Čileom, drugim dvjema pomorskim silama na južnoameričkom kontinentu.

Nakon II. svjetskog rata, Argentina je bila usredotočena na razvoj dobro uravnoteženih pomorskih snaga, malih po veličini, ali sa svim mornaričkim elementima koje su tada imale pobjedničke ratne mornarice. U ostvarivanju tog nacionalnog strateškog cilja, ARA je iskoristila flotne viškove američke i britanske ratne mornararice. Od Washingtona i Londona kupljene su krstarice i razarači, fregate, amfibijski, transportni i logistički brodovi. Od britanske Royal Navy kupljen je koncem pedesetih (1958.) i jedan laki flotni nosač zrakoplova klase Colossus (bivši Warrior - koji je bio preimenovan u Indenpendencia). Upravo u tom razdoblju Mornarička zračna služba bila je modernizirana kupljenim borbenim zrakoplovima te je njezino značenje podignuto na stratešku razinu. Zbog toga je bila reorganizirana i preustrojena u Zapovjedništvo mornaričkog zrakoplovstva. Slično se dogodilo i s mornaričkim pješaštvom koje je bilo združeno sa snagama obalnog topništva u novu postrojbu - marinski korpus. Sve se to dešavalo koncem pedesetih i početkom šezdesetih godina XX. stoljeća, u razdoblju u kojem se Argentina kvalitativno i organizacijski izdvojila kao vrlo snažna regionalna pomorska sila, prva koja je rabila nosač zrakoplova sa stalno ukrcanom borbenom zrakoplovnom skupinom (Brazil će to ostvariti u sedamdesetim godinama) kao glavni brod flote koja se sastojala od krstarica, razarača, fregata, podmornica i amfibijskih transportnih brodova i koja je bila u stanju projicirati silu uporabom svog marinskog korpusa. Potkraj šezdesetih

Fregata klase MEKO 360; D-10
ARA Almirante Brown

godina (točnije 12. ožujka 1969.), ARA je zamijenila svoj prvi nosač zrakoplova drugim brodom iste klase, Colosuss, kupljenim iz "druge ruke" od Nizozemske (bivši Venerable, i Dorman - preimenovan u Vienticinco de Mayo). Nosač je u Nizozemskoj bio znatno moderniziran pošto je njegova kotlovnica bila opustošena u požaru: nadograđena mu je bočna sletna paluba, ugrađeni su novi parni katapulti i elektronika. Nabava mnogo naprednijih mlaznih mornaričkih zrakoplova kao i letjelica specijaliziranih za protupodmorničku borbu konačno je u tom razdoblju etabliralo argentinsku ratnu mornaricu kao nasnažniju i najravnoteženiju pomorsku silu Južne Amerike. Nedostatak finansijskih sredstava prisilio je ARA-u da 1997. nakon 28 godina službe pod argentinskom zastavom otpiše iz flotne liste ovaj nosač. U trenutku otpisa iz flotne liste ovaj nosač porinut 30. prosinca 1943., sa svojih 54 godine bio je jedan od najstarijih aktivnih nosača zrakoplova na svijetu. Nekadašnja perjanica argentinske flote prodana je kao staro željezo - oteglijena je u indijsko rezalište u Alangu gdje je izrezana.

Argentinska je mornarica imala odlučujući ulogu tijekom vojno-političkih napetosti 1978. kada se Argentina našla na korak od ratnog sukoba sa susjednim Čileom. Sukob je imao svoje korijene u teritorijalnom prijeporu dviju zemalja nad nekoliko otočnih skupina u kanalu Beagle. ARA je također bila najvažnija grana OS-a u provedbi vojne operacije kodnog naziva Rosario u travnju 1982., odnosno vojnog zauzimanja Falklandskog otočja. Kao odgovor na argentinsku akciju, Velika Britanija je tada pokrenula svoju najveću vojnu operaciju nakon Suez 1956., radi povratka otoka pod vlast britanske krune. Torpediranjem i potapanjem luke krstarice ARA General Belgrano (stare američke klase Brooklyn) od britanske nuklearne napadne podmornice HMS Conqueror (uz gubitak 323 člana posade), argentinsko mornaričko vodstvo je svoje površinske plovne snage povuklo u sigurnost teritorijalnih voda. Na taj način je vojni vrh u Buenos

Airesu nastojao sačuvati svoju flotu, ali i ograničiti doseg britanskih mogućih prijetnji samo na podmornice. Neki brodovi argentinske flote koji su se tada nalazili na vanjskom rubu teritorijalnih voda, imali su ulogu izdvojenih radarskih postaja u slučaju da se britanske snage odluče za bilo kakvu ofenzivnu akciju. U drugom dijelu operacije Rosario

ričkih lovaca-bombardera, smještenim na kopnenim zračnim bazama, ARA je uspjela pogoditi i potopiti HMS Sheffield, jedan od razarača Type 42 i transportni brod Atlantic Conveyor na kojem se nalazio vrlo vrijedan teret koji su činili helikopteri, pričuvni dijelovi i streljivo za britanske snage. Argentinski mornarički zrakoplovi A-4Q Skyhawk potopili su fregatu HMS Ardent i oštetili nekoliko drugih britanskih brodova uporabom bombi. Snage 5. marinske bojne u ogroženoj borbi stvarale su ozbiljne probleme britanskim snagama u napredovanju i zauzimanju Port Stanleya. Zanimljivo je da je skupina argentinskih mornaričkih tehničara uspjela prilagoditi jedan projektil MM-38 Exocet za ispaljivanje s improviziranog lansera i njime pogoditi razarač HMS Glamorgan klase County. U operaciji Rosario, ARA se služila dvjema podmornicama Type 209. Premda nije postigla nijedno potapanje, podmornica ARA San Luis imala je strateško značenje "u postojanju". Pošto su drugu podmornicu ARA Santa Fe napale i oštetile britanske ASW snaga kod otoka South Georgia, gdje je uspješno provela zadaću opskrbe tamošnjeg argentinskog garnizona, podmorničarske snage ARA bile su svedene samo na podmornicu San Luis. Rezultati i posljedice rata su poznati. Argentina je pretrpjela vojnički poraz u ratu za koji nije bila spremna. Kao posljedica tog poraza uslijedilo je odstupanje vojne hunte s vlasti 1983. godine. Od tada su sve argentinske vlade, u većoj ili manjoj mjeri, vojne potrebe stavljale u donju polovicu državnih prioriteta, kako zbog političkih tako i financijskih razloga.

Današnje stanje

Današnja RM Argentine (ARA) je dobro organizirana i potpuno profesionalizirana vojna grana čiji je razvoj u posljednja dva desetljeća bio donekle usporen, ponajprije zbog proračunskih ograničenja. U uvjetima ekonomske krize koja je dosta dugo tresla argentinsku ekonomiju, ARA je uspijevala polako napredovati, ulažući velike napore u održavanje i moderniziranje

Prvi argentinski nosač ARA Independencia

(nakon potapanja krstarice Belgrano), ratni napor ARA-e bili su svedeni na uporabu mornaričkog zrakoplovstva, podmorničarskih snaga i snaga marininskog korpusa koje su u početku operacije bile iskrucane na otočje i koje su bez pojačanja, opskrbe i zračne potpore vrlo brzo bile poražene. Zapovjedništvo mornaričkog zrakoplovstva COAN (Comando de Aviacion Naval) imalo je tada na raspolažanju 14 francuskih mornaričkih jurišnika tipa Super Etendars i samo pet protubrodskih projektila tipa AM-39 Exocet. Uporabom tih morna-

Nosač zrakoplova ARA Veinticinco de Mayo povučen je iz aktivne službe

svojih potencijala. Pritom se ponajprije oslanjala na svoje vlastite resurse i, kad je to god bilo moguće, na potporu domaće privrede i znanosti. Nakon finansijskog sloma Argentine u 2001. godini, nacionalna se ekonomija počela postupno oporavljati, što je dalo nadu da će se i modernizacija OS Argentine moći provoditi bržim tempom i većim intenzitetom.

Prva veća i znatnija proračunska izdvajanja za modernizaciju i nabavu modernijih oružnih sustava ARA je prijila 2007. i 2008. godine, što je ojačalo nadu da će modernizacija ići bržim tempom. Ali, sudeći prema posljednjim ekonomskim pokazateljima iz 2009. i odrazu svjetske finansijsko-ekonomske krize na argentinsku privrednu, kao i nizu unutarnjih argentinskih problema, najvjerojatnije je da će postojeći planovi o modernizaciji biti ponovno odgođeni za neka buduća vremena.

Argentina u brojkama

Poslije Brazila, Argentina je druga po veličini ekonomija Južne Amerike. Smještena je relativno blizu komunikacijskih putova između Južnog Atlantika i Južnog

Pacifika. Njezin geografski položaj omogućuje joj, da zajedno s Čileom, nadzire tri strateške pomorske točke: Magellanov tjesnac, Beagleov kanal te Drakeov prolaz kod rta Horn. Argentinska kopnena granica proteže se uzduž 9861 km od čega na granicu s Bolivijom otpada 832 km, s Brazilom 1261 km, s Čileom 5308 km, s Paragvajem 1880 km te s Urugvajem 580 km. Argentinska obalna crta (s pripadajućim otocima) ima duljinu 4989 km. Argentinska pomorska jurisdikcija uključuje 12 Nm teritorijalnog mora, daljnjih 12 Nm međupojasa te EEZ (ekskluzivnu ekonomsku zonu) od dodatnih 200 Nm. Akvatorij koji nadzire ARA, odnosno njezina zona odgovornosti seže sve do ruba kontinenatalnog pojasa i prostire se na otprilike 2 800 000 km². Obalne vode su bogate ribljim fondom a podmorje mineralnim resursima. Više od 90% argentinske trgovine odvija se morskim putom, što baca posebno svjetlo na argentinsku potrebu osiguranja slobode i sigurnosti plovnih putova. Za Argentinu je veoma bitno očuvanje i zaštita prirodnih resursa u litoralnom pojusu i EEZ, plovnost i sigurnost njezinih unutarnjih plovnih

putova i velikih rijeka te posebno ekonomska integracija zemalja uključenih u MERCOSUR udruženje. Tome treba pridodati argentinske težnje u sklopu njezina Antarktičkog programa. Iz njezina geografskog položaja, iz deklariranih političkih interesa i ambicija proizlazi nedvosmislena potreba za snažnom i uspješnom mornaricom sposobnom za obavljanje zadaća osiguranja teritorijalnog integriteta, ali i podupiranje nacionalnoga političko-vojno-ekonomskega programa poznatog i kao "Nacija na moru".

Teritorijalni prijepori sa susjedima

Argentina ima prijepor s Velikom Britanijom oko Falklandskih otoka, otočju South Georgija i South Sandwich koji se nalaze pod upravom Velike Britanije. Godine 1995. Vlada u Buenos Airesu se složila s inicijativom da se rješenje tog problema mora naći mirnim putem, bez uporabe sile. No, to i nadalje ostaje otvoreno pitanje i mogući izvor napesti. Argentina također ima teritorijalnih zahtjeva na Antartiku na području poznatom kao Zemlja Sv. Martina

koji se preklapa s velikim dijelom teritorija na koji polažu pravo Velika Britanija (Rossova zemlja) i Čile (O'Higginsova zemlja). Međusobni teritorijalni prijepori su trenutačno "ugašeni" potpisanim Antartičkim ugovorom, ali se to može promjeniti ako se taj ugovor modifcira i dopusti iskoristavanje prirodnih resursa antarktičkog kontinenta. Teritorijalni prijepor oko nekoliko otočića u kanalu Beagle doveo je Argentinu i Čile na rub vojnog sukoba u prosincu 1978. Problem je riješen posredovanjem Vatikana i potpisivanjem bilateralnog sporazuma 1984. Odnosi s Čileom poboljšani su ponovno 1990. kada je potpisana sporazum o razgraničenju u Laguni del Deserto, na temelju međunarodne sudske arbitraže. Međusobni odnosi naglo su se poboljšali 1997. potpisivanjem bilateralnih vojnih ugovora o suradnji. Izravan rezultat tih sporazuma jest stvaranje mješovitog pomorskog odreda

netrpeljivost i nepovjerenje. Korijeni tih pozitivnih promjena leže ponajprije u "priateljskoj neutralnosti" koju je provodio Brazil tijekom argentinsko-britanskog rata u južnom Atlantiku 1982. godine. Brazil se nije želio okoristiti okolnostima na štetu Argentine. Nakon toga su uslijedile zajedničke pomorske vježbe flotnih snaga, a argentinsko mornaričko zrakoplovstvo i ASW zrakoplovi redovito su slijetali na brazilske nosače, prvo na A-11 Minas Gerais, a poslije i na A-12 Sao Paolo. Upravo ta suradnja s brazilskom ratnom mornaricom u posljednja dva desetljeća, omogućila je argentinskim mornaričkim pilotima i tehničkom osoblju da ostanu kvalificirani za borbena djelovanja s nosača zrakoplova. Zajednički je sigurnosni posao dviju mornarica nadzor nemirnog akvatorija u području "trotokaste granice", odnosno područja razgraničenja između Argentine, Brazila i Paragvaja. Tamo

izgradnja dviju velikih klaonica stoke na urugvajskoj strani istoimene granične rijeke 2005. godine podigla napetosti između dviju zemalja. Zbog znatnijeg narušavanja prirodnog okoliša Argentine je 2006. pokrenula međunarodni pravni spor protiv Urugvaja na sudu u Haagu. Sudski proces još uvijek traje.

Ustroj argentinske RM

Brojčana je snaga ARA-e 17 000 pripadnika. Njezina je operativna shema ustrojena oko dvaju glavnih elemenata: Zapovjedništva snaga za brzi odgovor i Pomorska područja. Oba su koordinirana preko Zapovjedništva pomorskih operacija. Zapovjedništva snaga za brzi odgovor zaduženo je za administraciju i pripremu ukupnih snaga i pojedinačnih postrojbi (površinski borbeni brodovi, podmornice, logistički brodovi, mornarički borbeni zrakoplovi, helikopteri, mornaričko pješaštvo). Svaka od nabrojenih sastavnica mora biti pripremljena i spremna za razvoj i ispunjenje mornaričkih operativnih planova, ispunjenje mirnodopskih i nametnutih, iznenadnih zadaća te združeno djelovanje s ostalim granama argentinskih OS. U ustroju Zapovjedništva snaga za brzi odgovor su sljedeća zapovjedništva:

Oceansko flotno zapovjedništvo (FLOMAR - Comando de la Flota de Mar) sa sjedištem u PB Puerto Belgranu kod Buenos Airesa. Pod njim su divizijun razarača sastavljen od četiri njemačka broda MEKO 360 (fregate) osposobljena za AsuW, ASW, AAW i raketnu obranu. Pod tim zapovjedništвom su još dva divizijuna sastavljena od korveta. Prvi divizijun bazira također u PB Puerto Belgranu i čini ga šest korveta njemačkog tipa MEKO 140. Drugi je divizijun sastavljen od triju francuskih korveta tipa A69 i baziran je u PB Mar de Plata.

Mornaričko amfibijsko zapovjedništvo je također u PB Puerto Belgranou te je zaduženo za planiranje i provedbu amfibijskih operacija, pomorski transport desantnih snaga, nadzor uporabe transportnih brodova kao i planiranja i provedbe zračne zaštite desantnih snaga.

**Super Etandard argentinskog mornaričkog zrakoplovstva
slijćeće na američki nosač USS Abraham Lincoln**

koji obavlja nadzor pomorskih putova u akvatoriju Ognjene zemlje i antartičkim vodama tijekom ljeta. Vojna je suradnja dodatno pojačana upućivanjem argentinskog razarača ARA Hercules (Type 42) na remont i modernizaciju u ASMAR-ovo vojno brodogradilište u čileanskom Talcahuau.

Odnosi s Brazilom znatno su poboljšani od početka i sredine osamdesetih kada je suradnja zamjenila nekadašnju

se zajedničkim snagama nastoji suzbiti tajne operacije šverca ljudi, oružja, i narkotika te djelovanje ekstremističkih (terorističkih) elemenata i organizacija. Kako je riječ o velikom riječnom području, s argentinske strane u obavljanju tih zadaća sudjeluje mornarica sa svojim riječnim brodovima uz potporu snaga marinskog korpusa kao i ostalih sigurnosnih snaga i policije. Odnosi s Urugvajem su općenito dobri, ali je

Zapovjedništvo podmorničarskih snaga je smješteno u PB Mar de Plata te u svom sastavu ima dvije njemačke podmornice tipa TR-1700, jednu podmornicu također njemačkog tipa Type 209-1200, brod-maticu te Taktičku ronilačku skupinu (specijalnu postrojbu SEAL tipa). Podmornice imaju sposobnost za provedbu AsuW, ASW te projekciju sile uporabom mornaričkih specijalnih snaga (Taktičke ronilačke skupine i Marinske amfibijske komando-skupine). Ovo je zapovjedništvo odgovorno i za potragu i spašavanje posada potopljenih podmornica kao i za logističku potporu podmorničarskih snaga.

Tracker i švicarskim Pilatusom; prvi mornarički helikopterski odred (EAH1), koji u sastavu ima helikoptere Aerospatiale Alouette i Eurocopter AS-555 te na kraju Drugi mornarički helikopterski odred (EAH2), s helikopterima Sea King i Augusta. Pod zapovjedništvom COAN-a također je i Treća mornaričko zrakoplovna bojna (3. FAN), smještena u PZB Almirante Zar kod Trelewa u južnoj provinciji Chubut u čijem su sastavu na kopnu bazirani mornarički patrolni zrakoplovi, ELINT zrakoplovi i postrojbe za logističku potporu. U ustroju 3. FAN-a, u Trelewu se nalazi Izvidnički odred (EA6E) opremljen zrakoplovima P-3 Orion i

ustroj su uključene Marinske flotne snage, koje čine glavninu Amfibijskih snaga za brzi odgovor, sposobnih za razvoj i djelovanje te projekciju sile, uz potporu FLOMAR-a uzduž obalne crte. Flotne marinske snage čini: tri marinske bojne, zapovjedna bojna, logistička bojna, amfibijske- motorna bojna, jedna poljska topnička bojna, bojna veze, PZO bojna, marinska amfibijsko-komando skupina.

Marinska skupina Jug u svom ustroju ima 4. marinsku bojnu, baziranu u Ushuaiji, na južnoj obali otoka Tierra del Fuego te 5. marinsku bojnu koja je bazirana u Rio Grandeu, na sjevernoj obali istog otoka. Obje marinske bojne posebno su obučene i opremljene za borbenu djelovanja u području hladnih voda i surovom prirodnom okruženju Patagonije. Treća marinska bojna bazirana je jednim dijelom u Zarati, na sjeveroistoku provincije Buenos Aires, a drugim dijelom na zapadnoj obali rijeke Paraná. Ta je marinska bojna posebno obučena za rječno ratovanje. Marinska baza Baterias je također sjedište ostalih mornaričkih postrojbi čija je zadaća osiguranje logističke potpore marinskim flotnim snagama i 3. marinskoj bojni.

Drugi element u operativnoj shemi ustroja ARA-e jesu Pomorska područja. Njihova je zadaća osiguranje logističke potpore operativnim postrojbama ARA-e koje su bazirane na teritoriju pod njihovom zonom odgovornosti ili se ondje zateknu tijekom operativnog razvoja i borbenog djelovanja. U svom ustroju Pomorska područja imaju postrojbe i sredstva stalnih obilježja, ali se u slučaju izvanrednih situacija ili posebnih zahtjeva njihovu ustroju mogu pridružiti privremeno i druge postrojbe argentinskih OS-a kao i državne agencije. Jedna od takvih zadaća ARE jest zaštita ljudskih života i imovine u vodama južnog Atlantika i Antarktika. U obavljanju te zadaće ARA ima veliku pomoći Nacionalne agencije za pomorsku potragu i spašavanje. Organizacijski su ustrojena četiri glavna pomorska područja i to: Antarktičko, Riječno, Austral i Atlantsko pomorsko područje. ■

Nadzor argentinskih voda

Zapovjedništvo mornaričkog zrakoplovstva (COAN - Comando de Aviacion Naval) smješteno je u PZB Comandante Espora kod Buenos Airesa, u blizini PB Puerto Belgrana. Ovaj je PZB sjedište Druge mornaričko zrakoplovne bojne (2. FAN) sastavljene od mlaznih mornaričkih jurišnika-bombardera te turbomlaznih ASW zrakoplova koji čine Flotnu zrakoplovnu skupinu kao i svi mornarički helikopteri ukrcani na brodove FLOMAR-a. U ustroju 2. FAN-a su: jurišno-napadni odred (EA32), opremljen francuskim zrakoplovima Super Etandard; protupodmornički odred (EA2S), opremljen Grummanovim zrakoplovima Turbo

Beechcraft Cormoran. Drugi mornarički transportni odred (EA52) baziran je na međunarodnoj zračnoj luci Ezeiza u Buenos Airesu, opremljen zrakoplovima Fokker F28. U ZPM Punta Indio smješteno je Zapovjedništvo mornaričkog zrakoplovnog centra za dodatnu obuku kao i temeljna pilotska škola mornaričkog zrakoplovstva.

Zapovjedništvo marinskog korpusa smješteno je u MB Baterias, u blizini glavne mornaričke baze Puerto Belgrano. Ovo je zapovjedništvo zaduženo za sve amfibijske borbene snage i potporne postrojbe iz sastava mornaričkog pješaštva (IMARA - Infanteria de Marina). U

DODACI PREHRANI

Promicanje zdravog načina života, pravilne prehrane i redovite tjelesne aktivnosti samo upotpunjaju različiti preparati za održavanje pravilnih fizioloških funkcija organizma, poboljšanje rada pojedinih organa i podizanje opće otpornosti organizma. Najčešće su to biljni pripravci, potpuno prirodni, bogati energijom jer rabe sunčevu svjetlost, u prirodnim koncentracijama te stoga sigurniji za tijelo. Iako djeluju sporije od konvencionalnih lijekova, jačaju vitalnost i zdravlje organizma.

Echinacea purpurea i Echinacea pallida

Biljka iz Sjeverne Amerike, suzbija upale i jača imunološki sustav. Američki su je Indijanci stoljećima rabili za liječenje upala, površinskih rana i zmijskog ugriza. U Njemačkoj se danas u više od 250 medicinskih pripravaka rabi echinacea (rudbekija).

Echinacea jača imunološki sustav tako što povećava proizvodnju leukocita koji pomaže u suzbijanju upala. Pokreće limfu i izbacivanje toksina iz tijela. Stimulationira jetra i bubrege u procesu detoksikacije. Echinacea povisuje razinu interferona što je osobito važno za liječenje virusnih infekcija, prehlade, gripe i herpesa (skraćuje trajanje i težinu infekcija); ima antibakterijsko djelovanje pa se uzima kod kroničnih upala dišnog sustava, kod upala uha, prostate, mokraćnih putova i upala uzrokovanih stafilokokima; kod rana (opekljene, kožni čirevi, ubodi i ujedi), ekcema, a navodi se da određeni sastojak biljke pojačava uništavanje tumorskih stanica. Najbolje je uzimati kao bezalkoholni tekući ekstrakt i tinkturu jer se lakše upija u krvotok. Pripravak se uzima 1-2 tjedna i nakon toga se pravi stanka ili se uzima neki drugi pripravak. Stručno povjerenstvo njemačke vlade za medicinsku primjenu

Osnovni dodaci prehrani još uvijek su vitamini i minerali, ali se lista stalno nadopunjuje, kako novim pripravcima tako i onima koji se u drugim civilizacijskim prostorima rabe od davnina

Korijen ginsenga

Ijekovitog bilja odobrilo je uporabu echinacee za liječenje simptoma sličnih gripi. Ne treba je uzimati kod autoimunih bolesti (multipla skleroza, Hashimotov tireiditis, reumatoidni artritis) te kod AIDS-a i TBC-a.

Ginseng panax i sibirski ginseng

Ginseng se u Aziji, Sibiru i Sjevernoj Americi rabi više od pet tisuća godina. Još su stari Kinezi uočili da biljka pojačava moždane aktivnosti i usporava proces starenja organizma. Osim što djeluje na imunološki sustav on otklanja nesanicu, umor i cirkulacijske smetnje. Pomaže kod problema s impotencijom i krvnim tlakom. Osobita karakteristika panax ginsenga jest da on u niskim dozama povisuje, a u visokim dozama snižava krvni tlak. Tijekom sportskih aktivnosti potiče iskorištavanje masnih kiselina iz rezervnih masti u procesu stvaranja energije za rad mišića i štedi razinu šećera u krvi.

Povoljno djeluje protiv slabokrvnosti, upalnih bolesti pluća, zglobova, otklanja nesanicu, umor, djeluje antidepresivno i ublažava stres.

Sibirski ginseng za razliku od korejskog (panax) može se uzimati duže razdoblje. Sportaši ga rabe kao adaptogen (prilagodba na stres). Rusi ga rabe za ubrzanje oporavka od bolesti, kod sindroma kroničnog umora, za čišćenje tijela od kemijskih otrova i kao dodatak kod primjene kemoterapije.

Tekući klorofil

Potječe iz klorofila djeteline lucerne, a struktura mu je slična hemoglobinu u crvenim krvnim zrcnicima pa može vezati kisik i prenositi ga kroz tjelesne tekućine. Djeluje antioksidacijski i antikancerogeno. Čisti organizam od egzogenih, kao i od otrova nastalih tijekom metabolizma. Povećava alkalnu reakciju organizma sprečavajući tako razvoj mikroorganizama i jača otpornost imunološkog sustava. S potencijalnim kancerogenima iz cigaretног dima, prženog i dimljenog mesa te s aflatoxinima pljesni, stvara čvrste molekularne komplekse. Smanjuje razinu oksidativnih oštećenja izazvanih kemikalijama i zračenjem. Potiče cirkulaciju, probavu i zacjeljivanje rana

(čir, gastritis, dekubitus, žuljevi) i svih vrsta oštećenja na tkivima i organima. On je prirodni unutarnji dezodorans za uklanjanje neugodnih mirisa (znoja, nogu, zadaha iz usta te urina i stolice u inkontinentnih bolesnika).

Kordiceps (Cordyceps sinensis)

To je prašak fermentiranog micelija gljive kordiceps. U Kini je poznat stoljećima kao "božje čudo" i tradicionalni je lijek nacionalne fitoterapeutske farmakologije. Sad ga nalazimo i u sastavu novog proizvoda za liječenje raka, odobrenog od Američke agencije za hranu i lijekove, koji je prema uputama proizvođača djelotvoran i protiv raka pankreasa. Ovo novo sredstvo protiv raka koktel je od 14 biljnih vrsta, uključujući i ginseng.

Osim antitumorskog djelovanja kordiceps je i antivirusno i antibakterijsko sredstvo, djeluje antioksidativno, protupalno, antialergijski. Vrlo je uspješan u regulaciji imuniteta. Polisaharidi, odnosno beta glukani iz njega modifikatori su biološkog odgovora koji dvosmjerno reguliraju imune funkcije. To znači da će kordiceps, dan osobi kod koje je imuni sustav oslabljen zbog bolesti kao što su rak, hepatitis ili HIV dovesti do poboljšanja, a u osoba s hiperimunitetom oboljelih od lupusa, limfoma ili reumatoidnog artritisa usporiti imune funkcije.

Poboljšava respiratorne funkcije (kronični bronhitis, astma). Vrlo je djelotvoran u reducirajući srčanih aritmija, stabilizira puls. Poboljšava funkciju jetara kao dodatak terapiji kroničnog hepatitisa B i C.

Zbog diuretskog učinka koristan je u prevenciji i kao dodatak terapiji kroničnih bubrežnih bolesti. Utječe na regulaciju razine šećera u krvi pa pomaže u liječenju šećerne bolesti. Snižava kolesterol i trigliceride.

Djeluje na porast krvnih stanica i na produkciju krvne plazme te na odstranjivanje nuspojava nakon raznih vrsta terapije (zračenje, kemoterapija)

Stimulira imunološki sustav starijih osoba i može prevenirati senilne proble-

me, dobar je tonik za tijelo i moždanu aktivnost.

Uspješan je i kod fizičke aktivnosti jer povećava razinu adenosin trifosfata, koji oslobađa energiju u stanici za 30% i povećava potrošnju kisika za 40%.

Pokazuje antitumorsko djelovanje u prevenciji nastanka malignih bolesti, u njihovu liječenju (s drugim terapijama) i u prevenciji nastanka metastaza.

Mumyo

Mumyo je jedinstveno potpuno prirodno sredstvo u izvornom obliku bez dodataka konzervansa, aroma i bojila koje postupno i cjevovito djeluje na dubinske poremećaje u organizmu. U njemu se nalazi oko 60-70 tvari organskog i neorganskog podrijetla, svi elementi periodnog sustava. Kirgistski Tian Shan mumyo sadrži 28 kemijskih elemenata, 30 makro i mikroelemenata, 10 različitih metalnih oksida, 12 aminokiselina, vitamine B1, B6, B12, te A, C, P i E. Od minerala su najzastupljeniji: kalcij, kalij, natrij, magnezij, aluminij, željezo, mangan, cink, kobalt, jod, bakar, sumpor, fosfor, selen, krom, bor, vanadij te ostali minerali u tragovima. Osim toga u njemu se nalaze fosfolipidi, organske masne kiseline, ugljikohidrati, vosak, alkaloidi, smole, polifenoli, prirodni steroidi i steroli, eterična ulja, citrini. Odličan je stimulator imunog sustava te pomaže organizmu u obrani od infekcija. Prvo razredno je sredstvo za liječenje prijeloma (bedrena kost zaraste 17 dana prije ako se uzima mumyo), ozljeda i raznih bolesti kostiju. On povećava regenerativnu sposobnost različitih tkiva, stimulativno djeluje na krvne stanice, jak je antioksidant, povoljno djeluje na funkcioniranje žlijezda s unutarnjim lučenjem, uravnotežuje hormonalni sustav. Djelotvoran je kod upala, gljivičnih, virusnih i bakterijskih bolesti. U Indiji ga rabe u prevenciji i liječenju hipertrofije i raka prostate. Regenerira funkciju jetara nakon akutnih virusnih hepatitisa. Zbog anaboličkog djelovanja popularan je među sportašima koji su

izloženi fizičkom i psihičkom naporu. Kao djelotvorno sredstvo protiv stresa rabili su ga ruski kozmonauti, sportaši, i vojska, koja je financirala i znanstvena ispitivanja o djelovanju mumye.

Propolis nativni

Med i propolis poznati su ljekoviti preparati u našim krajevima. Propolis je bogat flavonoidima koji pomaže u zaštiti od virusa. Tisućama godina cijenjen proizvod za zacjeljivanje rana. Sadrži antibiotske, antivirusne i protuupalne sastojke. Novija istraživanja pokazuju da sprečava bujanje zločudnih stanica kod raka debelog crijeva. Izvrsno djeluje kod upala grla i zubnog mesa.

Djelotvoran je protiv bakterija, virusa i gljivica. Posebnost djelovanja je u tomu što nema nuspojava i što bakterije na njega ne stvaraju otpornost.

Propolis jača imunološki sustav, smanjuje razinu slobodnih radikala, pojčava antioksidacijsku obranu, povećava tjelesnu izdržljivost, odnosno aerobni kapacitet kod sportaša, ubrzava zacjeljivanje ozljeda i rana.

Treba ga uzimati kod smanjene otpornosti organizma, zbog pada imuniteta, u zimskoj sezoni za sprečavanje prehlade i gripe, kod kroničnih bolesti, oslabljene kondicije i u fazi oporavka nakon bolesti. Kod zdravih ljudi štiti od oštećenja slobodnim radikalima koji se nakupljaju u stresnim situacijama, od velikih psihofizičkih napora, usporava procese starenja. Vjeruje se da poboljšava funkciju moždanih stanica, zaustavlja rast i ubija tumorske stanice. Štiti jetra od kemijskih otrova i alkohola. Osobe alergične na pčelinje proizvode ne bi ga smjele rabiti. ■

Pčelinji su proizvodi od davnina poznati kao izvor zdravlja i vitalnosti

Nakon pobjede kod Orléansa, Englezi su postupno potiskivani s francuskog teritorija bez velikih bitaka i dramatičnih prevrata. Primirjem u Touru 1444. kralj Karlo VII. dobio je dragocjeno vrijeme za potpunu reorganizaciju svoje vojske i uvođenje nove taktike ratovanja

OPSADA ORLÉANSA 1428. - 1429. ISTINA I(LI) MIT? (II. dio)

Uloga Ivane Orleanske u prekidanju opsade grada i Stogodišnjem ratu, zbog isprepletanja činjenica i mitova, nikada nije bila u potpunosti definirana

Posljedice bitke kod Herringsa u kojoj su francusko-škotske snage izgubile više od 400 vojnika (uglavnom Škota, uključujući i njihova zapovjednika Stewarta) u velikoj mjeri utjecale su na daljnji tijek opsade Orleansa. Englezima je pristiglo očekivano pojačanje i opska koja im je omogućila nastavak opsade i pojačanje blokade. S druge strane, Charles de Clermont bio je osramočen vlastitom kukavštinom i zapovjedničkom neodlučnošću. Izgubio je ugled među braniteljima Orléansa, zbog čega je 18. veljače napustio grad s više od 2000 svojih vojnika, čime je znatno oslabljena obrana grada. Daljnja sudbina Orléansa postala je krajnje upitna, a njegov pad gotovo potpuno izvjestan, što je potaknulo nove turbulentne procese u gotovo potpuno rastrojenoj Francuskoj.

Dolazak Ivane Orleanske

Sama pojava Ivane Orleanske (Jeanne d'Arc) na francuskoj ratnoj sceni nikada nije u potpunosti precizno definirana. Uzrok tome su mitološki utjecaji i legende kojima su još uvijek opterećene povijesne činjenice i događanja iz tog vremena. No, ona je svakako velikim dijelom i proizvod situacije u kojoj se našao Orléans. Njezin snažni nacionalno-religiozn zanos vrlo brzo se proširio među francuskim plemstvom okupljenim oko Karla VII. Stvarao je optimizam krajnje nužan gotovo potpuno demoraliziranoj francuskoj vojsci, što je shvatilo i sam kralj povjerivši joj zadaću oslobođanja grada.

Sa samo 200 kopljjanika Ivana Orleanska uspjela se 29. travnja 1429.

probiti u Orléans. Unutar zidina njezin je dolazak odmah protumačen Božjim poslanjem, što je snažno motiviralo branitelje i žitelje opsjednutog grada. Pod Ivaninim vodstvom branitelji Orléansa 4. svibnja napadaju i osvajaju izdvojenu utvrdu Saint Loup, a sljedećeg dana i utvrdu okruženu nasipom i rovom Sain Jean le Blanc. Nakon što je osvojena i utvrda Saint Augustin, Ivana Orleanska je od ratnog vijeća zatražila odobrenje za napad na utvrdu Les Tourelles, koja je nakon pada u engleske ruke postala njihovo glavno uporište. Unatoč protivljenju ratnog vijeća, pod utjecajem snažnih religijskih vizija, Ivana Orleanska ipak je 7. svibnja povela frontalni napad na utvrdu, pri čemu je ranjena strijelom u vrat. Bez obzira na ranu, nastavila je voditi napad koji je uspješno završen sljedeće jutro. Nakon pada Les Tourellesa, engleske snage povukle su se u neredu, čime je završena opsada Orléansa.

Veliki preokret

Razbijanje opsade Orléansa podiglo je moral francuskoj strani i počelo se s planiranjem novih vojnih akcija. Glavni je cilj bio oslobođenje Reimsa u kojem se trebao okruniti Karlo VII. To je bio hrabar plan jer se Reims nalazio duboko u protivničkom teritoriju i prijašnja dva pokušaja njegova oslobođanja završila su neuspjehom. No, tijekom ove kampanje za oslobođenje Reimsa, svaki grad koji se našao na putu vojske predvodene Ivanom Orleanskom predao se bez otpora. Na taj je način, do kraja lipnja te godine potpuno očišćena dolina Loire od engleske dominacije i vraćen borbeni moral francuskih snaga koje su preuzele stratešku inicijativu.

Nakon pobjede kod Orléansa, Englez su postupno potiskivani s francuskog teritorija bez velikih bitaka i dramatičnih prevrata. Primirjem u Touru 1444. kralj Karlo VII. dobio je dragocjeno vrijeme za potpunu reorganizaciju svoje vojske i uvođenje nove taktike ratovanja, što se pokazalo u zadnjim bitkama Stogodišnjeg rata – bitki kod Formignya i bitki kod Castillona. ■

Taktika tvrđavskog ratovanja

Vještina gradnje fortifikacija obnavlja se tijekom Križarskih ratova. Križari su na oslojenim područjima gradili snažne utvrde nazvane "krak" s dvostrukim bedemima, kulama i redvijem, što je poslije prenijeto i u Europu. U razvijenom feudalizmu fortifikacijsko uređivanje feudalnih utvrda i zamkova doživljava svoj puni vrhunac. Redovito se izgrađuju visoki kameni bedemi koji su počinjali zemljanim nasipom i bili ojačani visokim kulama kao temeljnim otpornim točkama obrane. Obično su kule imale zaštitnu krunu za bolje obrambene mogućnosti branitelja. Neposredno ispred bedema izrađuju se široki rovovi (najčešće ispunjeni vodom), ili se utvrđeni zamkovi i burgovi grade na teško dostupnim položajima (ako je to ikako bilo moguće).

Srednjovjekovni gradovi utvrđuju se u početku palisadama s nasipom, ojačanim kulama. No, tek potkraj XIV. stoljeća, kada u Europi počinje prevladavati novčano gospodarstvo, gradovi su dobili mogućnost ojačati bedeme da bi postali samostalniji i manje ovisni o feudalcima. Fortifikacija gradova postaje manje-više jednaka fortifikacijama feudalnih utvrda, s kamenim bedemima visine 9-11 m i debljine 2-3 m, što je bilo sasvim dovoljno za obranu od relativno malobrojnih feudalnih vojski.

S druge strane, u opsadnim postupcima nije bilo gotovo nikakvih inovacija u odnosu na antičko razdoblje. Tek su razvijene nove bacačke naprave na principu protuutega za daleko teže projektile i samim time veće razorne moći, kao što su biffa, frondibola, trebuchet i slično. Pješaštvo je u tvrđavskom ratovanju imalo odlučujuću ulogu kao nositelj borbenih djelovanja (nerijetko i jedini čimbenik), jer zbog statičnosti vojnih operacija udarna moć oklopjenog konjaništva nije mogla doći do izražaja. Osim toga, teško oklopjeni vitezovi bili su previše opterećeni i slabo pokretni da bi mogli aktivnije sudjelovati u borbama koje su ponajprije bile svedene na blisku borbu za nadzor nad bedemima. Unatoč primjeni različite opsadne tehnike i velikog broja bacačkih naprava, obrana je kroz cijeli srednji vijek bila nadmoćnija od napada u tvrđavskoj vojni, sve do razvoja vatrenog oružja. Vatreno je oružje unijelo nove elemente u tvrđavsko ratovanje, iako se u prvo vrijeme to i nije osjetilo u većoj mjeri. Naime, vatreno oružje se upravo i počelo primjenjivati jedino u tvrđavskim vojnama (bilo da su ga rabili napadači kao opsadno topništvo ili branitelji kao tvrđavsko), ponajprije zbog svojih velikih dimenzija i mase te vrlo slabe pokretljivosti. Osim toga, preciznost prvog topništva, kao i njegova udarna moć, bili su iznimno slabi zbog čega je bilo inferiorno u odnosu na bacačke naprave, koje su u to vrijeme dostigle vrhunac svog razvoja.

Nije bila rijetka pojava da napadač i nakon razmjerno dugotrajne opsade odustane od daljnje borbe. Zbog toga je tvrđavsko ratovanje bilo vrlo rašireno u srednjem vijeku, jer se slabija strana redovito povlačila u zaštitu jakih fortifikacija. Upravo je tvrđavsko ratovanje na određeni način omogućilo zadržavanje važnosti pješaštva u borbenim djelovanjima i njegov kasniji preporod, koji je u većoj mjeri pokrenula tek pojava vatrenog oružja.

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM
OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

Saborsko i Plaški u izvorima "Republike Srpske Krajine" (II. dio)

U Saborskem (općina Ogulin) je prema popisu stanovništva iz 1991. živjelo 852 stanovnika, od čega 800 Hrvata, 18 Srba i 37 ostalih. Njegovi branitelji odolijevali su napadima JNA i postrojbi Srba iz Hrvatske od početka kolovoza 1991. Za razdoblje prije studenoga 1991. u Plaščanskom ratnom biltenu spominju se neuspješni napadi na Saborsko, te odlazak delegacije iz Plaškog u Beograd i doprema pomoći iz Beograda u nafti, lijekovima, hrani i vojnoj opremi. Nakon što je 7. studenoga u Biltenu postavljeno pitanje "Što se čeka sa ustašama iz Saborskog???", uslijedile su intenzivne pripreme za odlučujući napad na Saborsko. S "olakšanjem i zadovoljstvom" navedeno je da su 9. studenog 1991. u Plaški iz Beograda dopremljeni hrana i topovi. Odgoden zbog magle i nemogućnosti sudjelovanja zrakoplovstva, odlučujući napad na Saborsko počeo je 12. studenoga 1991. godine. O tome je u Biltenu zabilježeno: "... Oko 8:50 počeo je napad na Saborsko iz aviona, tenkova, artiljerije i pješadije iz svih pravaca: Jame Balinka, Momčilovića, Vukelić Poljane, Vojnog poligona, te kasarne u Ličkoj Jesenici. Oko 12 sati tenkovi su probili prvu liniju obrane, došavši do sela Dumenčića, te ispod brda Sivnik. Uz pomoć pješadije, počelo se sa osvajanjem mesta uz pomoć dobrovoljaca iz Srbije i Crne Gore, da bi nakon 16 sati palo i posljednje uporište. Tako je palo Saborsko uz mnogo ubijenih ustaša, te dosta izbjeglog stanovništva u Jesenici, koji su navedno bili zatočeni u vlastitim domovima. Očekuje se daljnja akcija čišćenja, onih koji su se sakrili po šumama ili skloništima."

Zapovijed za napad na Saborsko potpisao je 7. studenoga 1991. Čedomir Bulat, zapovjednik TG-2 (taktičke grupe), a odluku za napad donio je Bogdan Grba, zapovjednik "1. bataljona srpskih paravojnih snaga". Zapovijed sadrži 13 točaka, s detaljno razrađenim smjerovima napada na Saborsko. U 4. točci navodi se uporaba zračne podrške te, u suradnji sa snagama TO Plaški i TO Lička Jesenica, izvršenje napada na smjeru: "Begovac – Lička Jesenica – Saborsko, uz osiguranje smjera: s. Glibodol – Korać

(tt. 907) i u dalnjem sadejstvu sa 5. partbr razbiti snage u s. Saborsko." Plan napada na Saborsko razrađen je na topografskoj karti, s datumom 11.- 12. studenoga.

O pripremama za napad i o napadu na Saborsko govoriti i ratni dnevnik (s posebnim poglavljem "Saborski") Dragana Kosanovića, pripadnika srpskih postrojbi. On u svojim bilješkama ne navodi točan datum; događaji su opisani po danima u zasebnim poglavljima s naznakom "novembar 1991". Tako je zapisano: "Pripremanje cele specijalne jedinice ujutro u 6 časova. Jedinica je bila spremna za odlazak na zadatak. Zadatak je bio da se očisti Hrvatsko mesto Saborski. Jedinica odlazi kamionima do L. (Ličke, op. a.) Jesenice, a potom pešice do sela Momčilovići. U selu čekamo sa rezervnim i aktivnim sastavom 'milicije' daljna naredjena. Zbog kišnog dana celi dan smo ostali u selu. Noć smo prespavali po kućama.

Za drugi dan u dnevniku je zapisano: "Vojska je ustala oko 8 časova. Avijacija je počela da izvršava svoj zadatak oko 9 časova. Nakon 15 minuta intenzivnog zadatka avijacije, zadatak je preuzeila artiljerija. Nakon pola časa artiljerijskog napada, 1, 2 i 3 četa su dobole zadatak da se krene na odredište. 3. četa je krenula iz sela Momčilovića. Zadatak joj je bio da se preko brda Alen probije u Saborski. Nakon dolaska podno brda Alen četa je raspoređena u strelce i kao takva krenula uz brdo. Na ulasku na brdo Alen 3 četa je trebala da se sastane sa leve strane sa tenkovskom jedinicom a sa desne strane sa jedinicom iz Korenice. Na vrhu brda četa je naletela na žestok otpor hrvatske vojske. Pri tom otporu vojska je ubila 6 hrvatskih vojnika i zarobila jednu automatsku pušku "Kalašnjikov", jedan karabin i dvije bombe kašikare. Zbog velikog otpora hrvatske vojske i nepristupačnosti terena 3 četa se morala povući natrag u selo Vukelić Poljanu. Jedan dio jedinice je posle 1 čas otišao u Saborski glavnom cestom, a drugi je ostao na čuvanju sela."

U posljednjem odlomku koji se odnosi na Saborsko, u spomenutom dnevniku zapisano je: "Ustajanje je bilo u 6.30. Među borcima koji su se nalazili u selu Mom-

čišćenju bilo je dogovorenog da se ide na čišćenje Saborskog. Zadatak je bio: **Ubiti svakog hrvatskog vojnika koji ima pušku u rukama i spaliti sve kuće i bajte oko kuća sa namerom da se meštani i njihova vojska nemaju kuda vratiti.** "(HR - HMD-CDR 2, kut. 1024/4).

Plan velikosrpske politike da zauzme Saborsko potvrđuje i svjedočenje zaštićenoga svjedoka, pripadnika srpskih postrojbi na suđenju Slobodanu Miloševiću u Haagu. On je spomenuo da su srpske snage, udružene sa snagama JNA, potkraj 1991. napale Saborsko, a zatim "očistile" Rakovicu i Slunj, kako bi zaokružile "srpsko područje". U Plaščanskom ratnom biltenu se navodi da je nakon zauzimanja Saborskoga bilo pljačke imovine koja bi "stečena na takav način trebala i moralna pripasti opštini Plaški i služiti svima". U prosincu 1991. u Biltenu je navedeno da akcija čišćenja dijela terena i okoline Saborskog traje, zbog skupina "ustaša" i hrvatskih civila koji se neće moći probiti jer su osuđeni ili na predaju ili na smrt: "Kiša i ružno vrijeme, te snijeg koji je opet zabijelio šumska područja tjeraju ih iz skloništa, na svjetlo dana."

Tijekom napada i za vrijeme okupacije Saborsko je sravnjeno sa zemljom, uključujući i crkvu sv. Ivana Nepomuka (iz 1864.) na koju je pucano iz tenka, a poslije je srušena miniranjem. Nadgrobni spomenici su također oskrvnuti. Preostali civili koji se nisu uspjeli izvući iz sela predali su se s uvjerenjem da će biti sigurni zbog prisutnosti JNA. No, pripadnici srpskih snaga muškarce su postrojili ispred zida i ubili. Ženama je rečeno da su slobodne, ali dok su odlazile ustrijeljene su u leđa. Grupa stanovnika odvedena je u školu u Ličkoj Jesenici, gdje su bili zatvoreni tri dana. Nakon rata na području Saborskog ekshumirani su posmrtni ostaci 18 Hrvata iz masovnih grobnica – "Popov šanac" (15 ubijenih) i "Borik" (dva civila i 1 hrvatski vojnik), a iz pojedinačnih grobova ekshumirani su posmrtni ostaci šest civila. Pobunjeni Srbi Saborskom su promijenili ime u "Ravna Gora". ■

* U sljedećem broju: Saborsko i Plaški u izvorima „RSK“ (III.dio)

Priča iz podruma (II. dio)

- Jesam li ti još prije tri dana rekla da zakuješ onaj prozor do ulice na našem dijelu podruma, a tebi svejedno ili ja govorila ili ... Važno ti je samo da u glavi imaš dopinga, inače ne bi funkcionirao! Kako se ne sramiš ljudi koji te gledaju!

Ovim je riječima susjeda Anica dojavila svoj ulazak u zajedničku podrumsku prostoriju noseći sjekiru u jednoj i desetak čavlića u drugoj ruci. Nije pozdravila, kao da nikoga nije vidjela ispred sebe, nego se nastavila ljutiti na dobro pijanog muža.

- Da popiješ gajbu piva dnevno, ne moram te moliti, a kad treba glavu spasiti sebi i drugima – za to moram pet dana klečati ispred tebe. E, neću, samo da znaš!

Susjed Drago dobroćudno je žmirkao sitnim očima i polako oborene glave klimatao na nestabilnim nogama po neravnom podrumskom nogostupu. Nije se stidio jer je smatrao da biti pijan nije ničija sramota ako čovjek piće iz svoga džepa. A on je bio i častio, i bio počašćen.

- Kad su mu boce uzele pamet, što će mu prazna glava, lupi je sjekirom – neuskusno se šalio nečiji muški glas iz mraka s navikama poput Draginih.

Od panike i užurbanosti Anica nije čula ružnu dosjetku. Bila je to velika sreća onomu tko ju je izrekao.

Podrumska bura stišala se nakon nekoliko minuta, a odjeke detonacija počeli su slijediti snažni udarci sjekire.

- Ne mogu, probala sam, drvo je tvrdo kao vrag iz najnižeg sloja pakla – žalila se Anica susjedi Kaji, samozvanoj nadzornici svih zbivanja u zgradu br. 13. Potom je ponovo banula u zajedničku prostoriju vukući za sobom kramp, lopatu i motiku.

- Što me tako gledate!? Zar niste čuli naredbu našeg križnog štaba preko Radio Osijeka!? I kaznu će platiti kućni savjet ako...

- Ako za vratima ne bude imao priručni alat koji ti upravo sada uskladišti iza naših – dopuni joj rečenicu moja mama

smijući se jer se Anica jako zagrcnula od vike koja je prelazila sve granice tolerancije.

- A ova svjeća?! Tko ju tako pametan upali za vrijeme opće opasnosti! – istim tempom nastavi susjeda Dragačinka kada je došla do daha. Potom se sagnu nad žmirkavi plamičak lojanice da ga otjera ispred očiju podrumaša.

- Ženo, jesli ti zdrave pameti - pobuni se Dadina mama. – Cijeli je podrum zamračen. Ako izgubimo i to malo svjetlosti, kako ćemo se snaći s djecom u totalnoj pomrčini...

Svjeća je preživjela i nastavila životarići poput zatočenika oko nje, a pretjerana briga i panika odvedoše Anicu u nova ekspeditiranja po mračnim i vonjavim podrumskim kutovima.

“Sad će se moja mama ponovo zaškvačiti za moje buduće išijase i reume”, pomislih u strahu, ne od udara granata i štektanja strojnica s poligona C, nego od pomisli da bih doista mogla leći uz Klinjino mršavo tijelo. Još jače se sklupčah na svome mjestu. Koliko sam željela da se granate pretvore u bumerang i vrate na glave njihovih pošiljatelja toliko sam žalila što se naglo završi Aničino komedijanje.

- Ana, zlato moje, poslušaj me i premjesti se – molećivo i tiho doprijesje do mene mamine riječi kao da su izazvane mojom zlom slutnjom.

- Ali, mamice, doista mi je ovdje dobro, vjeruj mi... – pokušah je ponovo uvjeriti u riječi koje su bile bliže laži nego istini.

- Ana, za tvoje dobro, posljednji te put molim. Od sada naređujem! – uozbiljili se mama, a glas joj postade onakav s kakvim više nije bilo razgovora.

“Ti nisi normalna”, prozujaše mi glavom riječi nedolične za moj odgoj. “I budali bi bilo jasno da će mi se sutra cijela ulica rugati, samo tebi nije!”

Mogla sam misliti što sam htjela, ali jezik sam morala stisnuti daleko iza zubi i zapovijed izvršiti. Krenula sam....

Jug je sav u plamenu, Poljoprivredni fakultet gori, pola je grada razoren, katedrala pogodjena, ima i mrtvih i ranjenih – netko doneće u podrum najboljnje vijesti žiteljima slavnog grada na Dravi. Mama i teta Ljiljana, kolege i po struci, samo se pogledaše pa izidoše iz prostorije šuteći. Dadina mama nije pošla s njima. Dobro uplašena ostala je sjediti na malenom jastučiću jer se nije snašla ili se bojala da je noge neće držati. Samo se jače stisnula uza zid i zaplakala.

U podrumskoj prostoriji zavladao je muk koji se vremenom pretvarao u nemoćni bijes i žamor.

- Možda sve rečeno nije istina – u vjerodostojnost vijesti posumnjala je susjeda Vera gazeći preko nogu jedne bakice, prognanice iz Dalja.

- Istina je – odnekud iz mraka stvorise susjeda Anica spremna da se bori za svoje uvjerenje.

- Ajde k vragu, kako ti znaš kad si bila gdje i ja!

- Vera, ako laže Krivak, lažem i ja – spontano Anica otkri izvor prispjelih informacija.

- Mogao bi on znati – u razgovoru se umiješa Aničin muž – maloprije je s Juga II dovezao djecu i svoje roditelje.

- Veli čovjek da su mu granate padale oko kombija k' o zrele kruške u jesen.

- Granate tako padale, a oni svi živi i čitavi stigli do Bosutskog naselja, ma daj, Anice, ne bulazni – ne dade joj Vera za pravo.

- Vjesti će za deset minuta – obrati se teta Ljilja diskutantima živčano otresajući, po tko zna koji put, pepeo s cigarete, – tada ćemo znati pravu istinu, a do tada molim, u ime djece, malo strpljenja i mira.

- Veliš za deset minuta? – još jednom je priputa susjeda Anica pa ponovo nestade u mračne dijelove podruma. Nadala se da je granata neće pronaći u mraku.

(završetak u sljedećem broju)
Ruža ZUBAC-IŠTUK

BIBLIOTEKA

Jodi Picoult Čuvarica sestre svoje

Algoritam, 2009. meki uvez

U Čuvarici sestre svoje, Jodi Picoult, autorica s liste najprodavanijih knjiga New York Timesa, donosi emocijama nabijenu priču o obitelji Sare i Briana Fitzgeralda, koji imaju maloga sina i dvogodišnju kćer Kate, a čiji se život stubokom mijenja kada saznaju da Kate ima leukemiju. Njihova je jedina nada začeti još jedno dijete koje će spasiti Katein život. Mala Anna začeta je i došla na svijet jer su njezini roditelji željeli srodnog davatelja koštane srži za Kate. Anna je podvrgnuta brojnim operacijama i medicinskim zahvatima da bi se njezina starija sestra, Kate, mogla boriti protiv leukemije koja je uništava od djetinjstva. Protiv takvog života Anna se nije bunila i ulogu koja joj je namijenjena nije preispitivala do svoje 11. godine kad, poput većine tinejdžera, kreće u potragu za vlastitim identitetom. No, njezin je identitet neraskidivo vezan uz sestruru. Anna donosi odluku koja bi se mnogima mogla učiniti nezamislivom, koja će u obitelj unijeti razdor i koja bi za sestru koju toliko voli mogla biti pogubna.... Čuvarica sestre svoje preispituje dokle sežu granice moralnosti kad je u pitanju spašavanje života vlastitog djeteta? Vrijedi li žrtvovati prava jedne osobe da bi se spasila druga i je li potraga za samospoznajom opravdana ako nakon nje u vlastitim očima postanete lošija osoba. Prema ovoj dramatičnoj priči snimljen je i istoimeni film s Cameron Diaz u jednoj od glavnih uloga.

Priredila Leida PARLOV

FILMOTeka

Majka asfalta

- hrvatska drama
- trajanje: 104 minuta
- režija: Dalibor Matanić
- produkcija: Kinorama i HRT
- uloge: Mare (Marija Škaričić), Janko (Janko Volarić), Milan (Krešimir Mikić), Bruno (Noa Nikolić)

Obiteljski izlet na snježno Sljeme, odlazak u crkvu, večera s prijateljima i dijete koje očekuje dar ispod bora dogadaji su koji daju krhknu sliku idiličnog obiteljskog Božića. Dugo nakupljan bijes i frustracija ugaslim i površnim odnosima rezultirat će time da Janko udari svoju ženu Mare i da ona s njihovim sedmogodišnjim sinom krene u avanturu po zagrebačkim ulicama, bez pomoći prijatelja koju je očekivala. Jedina osoba koja će joj na toj blagdanskoj odiseji ponuditi pomoći jest osamljeni zaštitar Milan koji radi kao čuvac u trgovачkom centru...

Iako smo navikli da nam je domaći film zavljen u crno i da nam se vedre teme doziraju na kapljiku, najnoviji film Dalibora Matanića *Majka asfalta* toliko je mračan, možda čak i najveći crnjak u hrvatskoj filmskoj povijesti. Nažalost, Matanić je prilično u pravu jer je u tranziciji ka korporativnom kapitalizmu naše društvo prilično posrnulo. Trčeći za novcima mnogi mladi ljudi izgubili su smisao za ljubav i sreću. Pokazati surovu realnost je i bila Matanićeva namjera, ali teško je to probaviti u predblagdansko vrijeme. *Majka asfalta* ima nesumnjivu umjetničku vrijednost. Za svoju ulogu Marija Škaričić potpuno je zaslужeno odnijela Zlatnu arenu iz Pule, ali ja ne mogu afirmativno pisati o filmu gdje su svi glavni likovi negativci i u kojem se svjetlo na kraju tunela ne nazire.

Leon RIZMAUL

VREMEPOV

10. prosinca 1993.

Konvoj za Novu Bilu

Upravo na Međunarodni dan ljudskih prava 10. prosinca 1993. iz Zagreba je krenuo humanitarni konvoj pod nazivom "Bijeli put za Novu Bilu i Bosnu Srebrenu". Čak 87 kamiona humanitarne i zdravstvene pomoći uputilo se na dalek i neizvjestan put. Nova Bila, mjesto između Travnika i Viteza, u ratnim godinama postala je glavno utočište prognanih Hrvata iz travničke općine. U tamošnjem franjevačkom samostanu 1992. osnovana je bolnica, jedino mjesto medicinske pomoći stradalom hrvatskom stanovništvu. Ondje se pod kišom granata, bez vode, lijekova i dovoljno medicinskog osoblja, nalazio stotinjak teških ranjenika. Humanitarni konvoj "Bijeli put" trebao je spasiti mnoge živote. Prve su poteškoće nastale kad su kamioni stigli na područje pod nadzorom Armije BiH. Suprotno sporazumu i jamstvu koje je dalo veleposlanstvo BiH, vojnici su više puta pretresali i zadržavali konvoj, a ponekad su podmetali i oružje, samo da ga zaustave. Tek 20. prosinca prvi su humanitarci stigli na cilj, pred franjevačku bolnicu. Bošnjačke snage zabranile su lječnicima da ostanu a nisu dopustile ni evakuaciju ranjenika. Nakon samo 24 sata konvoj je morao napustiti Novu Bilu. Na povratku je u novim napadima smrtno stradao vozač Ante Vlačić. Humanitarni konvoj "Bijeli put za Novu Bilu" ipak je uspio prekinuti osmomjesečnu blokadu Lašvanske doline. Tamošnjem hrvatskom stanovništvu bio je to znak da nije zaboravljeno, a dio pomoći upućen je i enklavama s muslimanskim življem.

10. prosinca 1948. - UN donio deklaraciju o pravima čovjeka

12. prosinca 1519. - papa Lav X. nazvao Hrvatsku predzidem kršćanstva

12. prosinca 1971. - Savka i Tripalo podnijeli ostavke čelnosti SKH

13. prosinca 1856. - rođen hrvatski vojskovođa

Svetozar Borojević von Bojna

13. prosinca 2003. - uhićen irački diktator Saddam Hussein

14. prosinca 1890. - ubijen indijanski poglavica Bik Koji Sjedi

Leon RIZMAUL

INFOKUTAK

Izložba 5. hrvatski triennale akvarela

U Galeriji "Zvonimir" će se u **petak 17. prosinca u 19 sati** otvoriti izložba 5. hrvatski trienale akvarela. Organizirana je u suradnji s Gradskim muzejom iz Karlovca i Galerijom umjetnina grada Slavonskog Broda. Na izložbi, koja prikazuje suvremeno stvaralaštvo u tehniци akvarela, nastalo od zadnjeg Triennala 2007., predstavlja se 112 autora sa 149 radova, iz svih krajeva Hrvatske. Izložba je u cijelosti postavljena najprije u Karlovcu u galeriji Vjekoslava Karasa u srpnju i kolovozu, a od rujna do studenog o. g. bila je otvorena u Izložbenom salонu "Vladimir Becić" u Slavonskom Brodu. Ovo je jedinstvena prilika da je vidi i zagrebačka publike, pogotovo zato jer je otprilike polovica izlagачa iz Zagreba. Poslije Zagreba, izložba će u veljači biti prikazana i u Šibeniku.

Izložba se može razgledati u Galeriji "Zvonimir" do 7. siječnja 2011. u radno vrijeme galerije: pon-pet od 10 do 18 sati. Ulaz slobodan.

Protuzrakoplovni top L 70 Bofors

Protuzrakoplovni top 40 mm L 70 proizvod je poznate švedske tvornice Bofors.

To je jedna od najuglednijih tvornica oružja i oruđa u Evropi pa nije čudno da se bivša JNA sredinom 70-ih godina prošlog stoljeća odlučila za nabavu ovih topova. Topovi su trebali poslužiti kao osvremenjenje dotadašnje protuzračne obrane koja je imala mnoge nedostatake. Glavni je nedostatak bila zastarjela ciljačka oprema čija je djelotvornost bila vrlo niska. Top L 70 40 mm bio je *pun pogodak*. Riječ je o oružju koje je

TT značajke

Maksimalna brzina prevoženja	60 km/h
Masa sredstva u hodnom položaju	5800 kg
Broj članova posade	7
Kalibr	40 mm
Masa automata	575 kg
Teoretska brzina gađanja	300 metaka/min
Broj metaka u spremniku	26
Početna brzina zrna	1025 m/s
Maksimalna brzina cilja	350 m/s
Maksimalna daljina praćenja	7000 m
Vertikalno polje djelovanja	od -50 do +500
Samouništenje granate	6 sec

opremljeno topom 40 mm dužine cijevi 70 kalibara. Opremljen je najsuvremenijim (za ono vrijeme) lasersko-računalnim uredajem za upravljanje paljbom. Prema nekim podacima, u prvim godinama nabavljeno je 130 komada oružja.

Top je ponajprije namijenjen gađanju ciljeva u zraku na udaljenosti do 3700 metara, ali može se upotrebljavati i za gađanje zemaljskih ciljeva.

Top je opskrbljen uredajem za upravljanje paljbom BOFI (*Bofors Optronic Firecontrol Instruments*), a rabi trenutačno obilježavajuće granate te trenutačne granate s kuglicama i blizinskim upaljačem visoke i niske frekvencije.

U sastav Hrvatske vojske topovi su došli zapljenom.

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlastic@mohr.hr)

Urednici i novinari: Leida Parllov (leida.parlov@mohr.hr),
Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com)

Lektorice: Gordana Jelavić, Milenka Pervan Stipić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Josip Kopi, Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Damir Bebek, Predrag Belušić

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisak: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

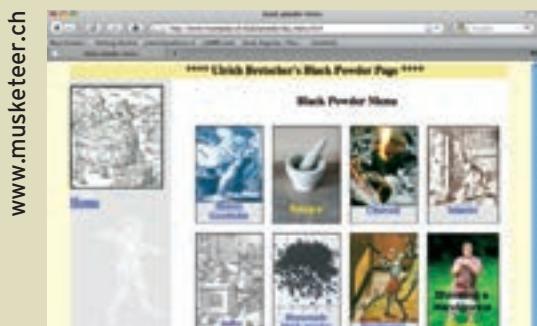
Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje,
p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 5400 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2010.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

web info

Urlich Bretscher je umirovljeni inženjer kemije iz Švicarske. Sada ima vremena baviti se svojim hobijima i to pokazuje i na internetu. Njegova su područja mehanički džepni satovi i kanalizacijski sustavi, što vas vjerojatno i neće previše zanimati. No, zanima ga i **crni barut**, o kojem piše na podlinku stranice www.musketeer.ch. U sklopu teme o barutu ponajviše se bavi počecima vatrenog naoružanja i znanstvenim odgovorima na pitanje: kako je staro oružje zapravo djelovalo? Svoje istraživanje Bretscher je dokumentirao tablicama, grafovima, formulama, fotografijama i filmićima. Stranica nije atraktivna, a ni pregledna, ali je doista zanimljiva. Pravi mali povijesni pregled, povezan s fizikom, kemijom, matematikom i kojećim drugim!

D. VLAHOVIĆ

www.hrvatski-vojnik.hr